

Med sikten inställt på
Kurslitteratur

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Bakgrund	4
Frågeställningar	5
Metod och avgränsningar	5
Redovisning av undersökningen	7
Utgivningsår, ”kurslitteratur”	7
Ämnesområden	8
Språk	10
Beställningar utlån	10
Negativa svar	11
Flest negativa svar	11
Beställningar inlån	11
Biblioteksregionerna	12
Kostnadsestimat	14
Avslutande tankar	15
Fotnoter	16
Appendix: Hemsändning av kurslitteratur	17
Bilaga 1 Tabeller	20
Titellistor, utgivningsår, antal beställningar	20
Tabell: 100-i-topp titlar med negativa svar, ordnade på SAB	28
Bilaga 2 Frågor minienkät hemsändning	36

Sammanfattning

Denna rapport baseras på en analys av dryga 274 000 fjärrlånebeställningar på boklån lagda under läsåret 2011/2012. Genom att använda beståndsposterna har vi skapat en fiktiv kursbokshylla med drygt 30 500 titlar. På dessa titlar har knappa 96 000 beställningar gjorts.

- Cirka hälften av inlånen beställs av ett folkbibliotek.
- Cirka 8 av 10 av beställningar önskas från ett universitets- eller högskolebibliotek.
- Av folkbibliotekens inlånebeställningar utgörs ungefär hälften av kurslitteratur.
- Cirka 80 % av ”kurslitteratursbeställningarna” avser de senaste 12 årens utgivning.
- 62 % av ”kurslitteratursbeställningarna” som gjorts är på svenskspråkiga titlar.
- Fem ämnesområden står för 3/4 av beställningarna (utgivning 2000-2012):
 - Samhälls- och rättsvetenskap**
 - Utbildning och lärande**
 - Medicin**
 - Ekonomi och näringsväsende**
 - Filosofi och psykologi**
- Utbildning och uppfostran mest efterfrågade ämnet i urvalet ”mest beställda titlar”.
- Nästan 30 % av kursbokstitlarna har minst ett negativt svar, de mest eftertraktade titlarna kan ha en bit över 100 negativa svar.
- Den sammanlagda uppskattade kostnaden för fjärrlån av kurslitteratur oavsett bibliotekstyp, läsåret 2011/2012, skulle med vår beräkning uppgå till ca 28 220 000 kr med de osäkerheter som finns underlaget.
- Folkbibliotekens **gjorda beställningar** för fjärrinlån uppskattas kosta cirka 12 867 000 kr,¹ med reservation för de beställningar som inte leder till lån.
- UH-bibliotekens **effektuerade beställningar** fjärrlån_UT uppskattas kosta ca 7 537 000 kr.

Bakgrund

2010 publicerades utredningen [Lätt att hitta - lätt att låna](#). En utredning om bibliotekens fjärrlån av Annette Johansson och Nils G Storhagen på uppdrag av KB och Kulturrådet. Utredningen består av en beskrivande del och ett antal förslag till förändringar för fjärrlånesarbetet. Nästa steg blev ett stort remissförfarande där ca 140 remissinstanser ombads ge sina synpunkter på utredarnas förslag. KB fick in ett stort antal svar som har bearbetats och redovisas i tre olika rapporter.² Under hela perioden då utredningen och remissen utfördes fanns en referensgrupp som kom med synpunkter och önskemål. Ett av flera förslag från referensgruppen var att KB bör undersöka kurslitteraturen ur ett fjärrlåneperspektiv.

Kurslitteratur

Följande är ett utdrag från KB:s slutsatser och förslag till åtgärder:

En medietyp och låntagarkategori som lyfts fram i flera remissyttranden är kurslitteratur och studenter, främst distansstudenter. Bilden som framträder utifrån remissvaren är att huvuddelen av folk- och länsbibliotekens resurser för fjärrlån går till studenternas kurslitteratur. Troligen hänger detta samman med att

endast ett fåtal av lärosätenas bibliotek lånar ut kurslitteratur till andra än de egna studenterna. Den uppenbara lösningen på problemet, att ersätta tryckt kurslitteratur med e-böcker eller digitalisering, är inte realiserbart i dagsläget. KB behöver bättre underlag angående omfattning och lånevägar för att kunna ta ställning till om en riktad insats ska göras.

- KB kommer att kartlägga hanteringen av kurslitteratur ur ett nationellt perspektiv och därefter föreslå eventuella åtgärder.³

Våren 2012 ombads Elisabet Ahlqvist och Britt Sagnert att hitta ett sätt att isolera kurslitteraturen bland de fjärrlån som hanteras via Libris fjärrlån och låntagarbeställningar.⁴ På avdelningen Samordning och utveckling bildades en liten arbetsgrupp som tillsammans med avdelningschef Christina Jönsson Adrial ställde upp frågeställningarna och gjorde bedömningar om metodens för- och nackdelar. Till arbetsgruppens hjälp ställdes resurser från Libris, datafångsten har gjorts av Kai Pöykiö.

Denna rapport är i huvudsak en **kartläggning** av kurslitteraturen inom fjärrlåneströmmarna, i rapporten redogörs även för de metodiska svagheter och materialets osäkerheter.

Frågeställningar

Frågeställningarna har två huvudspår, låneströmmar och omfattning.

Låneströmmar:

- Vad är det som fjärrlånas av kurslitteraturen? Ämnesområden (SAB klassning), utgivningsår, svenskt/utländskt?
- Vilka bibliotek lånar ut, vilka lånar in?
- Stämmer bilden att det är få bibliotek som lånar ut kursböcker, och i så fall vilka är de?

Omfattning:

- Hur stor är den totala volymen av lånad kurslitteratur?
- Hur stor andel av fjärrutlånen är kurslitteratur?
- Hur många negativa svar har lämnats?

Metod och avgränsningar

Att skilja ut just kurslitteraturen bland alla fjärrlånebeställningar är inte det enklaste. Vi såg i huvudsak två olika sätta att göra detta.

Metod 1: samla in kurslitteraturlistor från lärosätena och matcha mot de beställningarna som finns i Libris fjärrlånesystem.

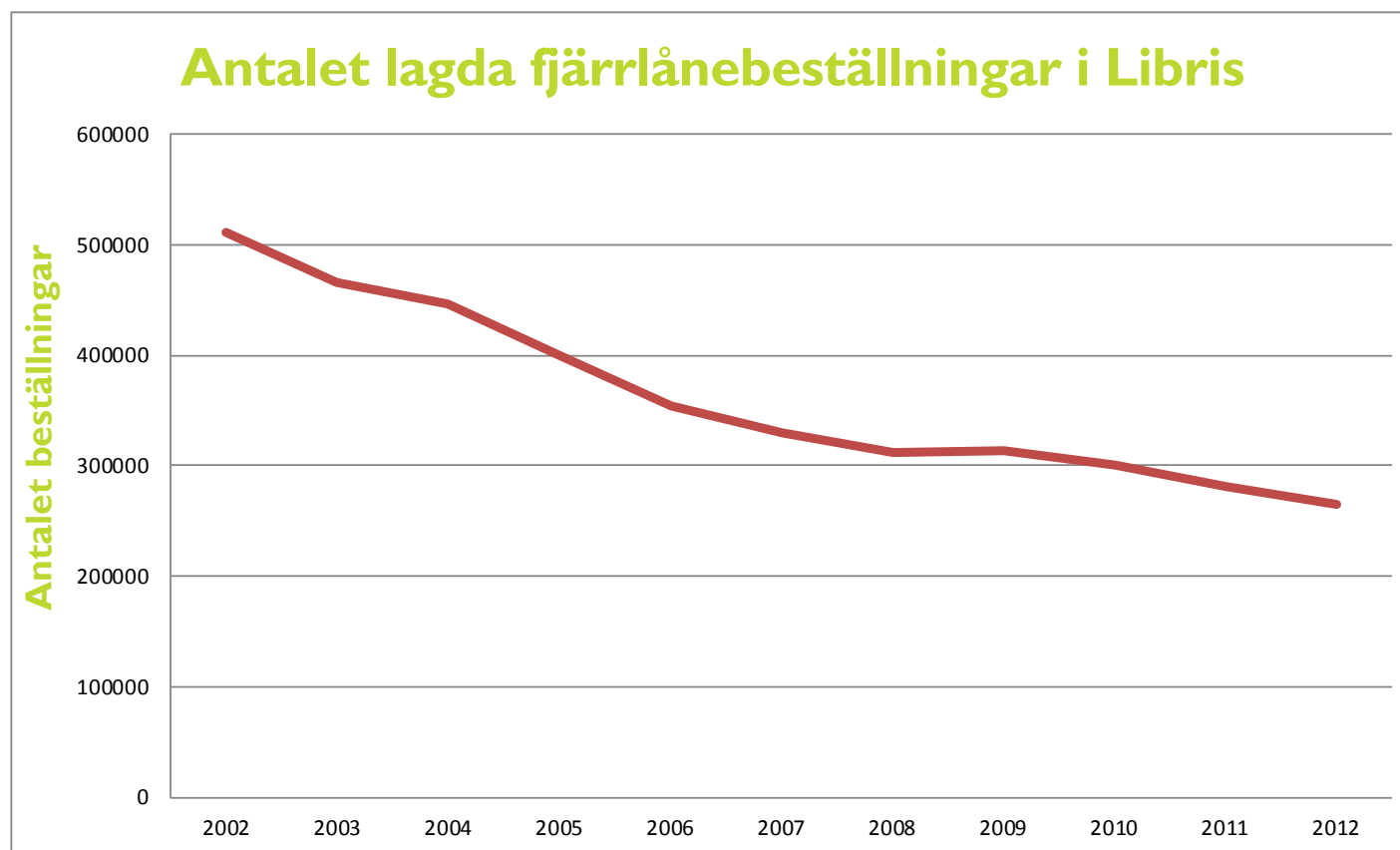
Metod 2: använda det råmaterial som finns i form av både beställningar och katalogposter i Libris och genom en kombination av ett flertal databasuttag skapa en urvalsram som undersökningen utgår från.

Vi insåg genast att metod 1 skulle vara enormt arbets-

krävande och vara förknippat med en viss osäkerhet om vi verkligen fått med alla listor från alla lärosäten. I stället valdes metod 2, men med en insikt om att även den metoden har sina brister.

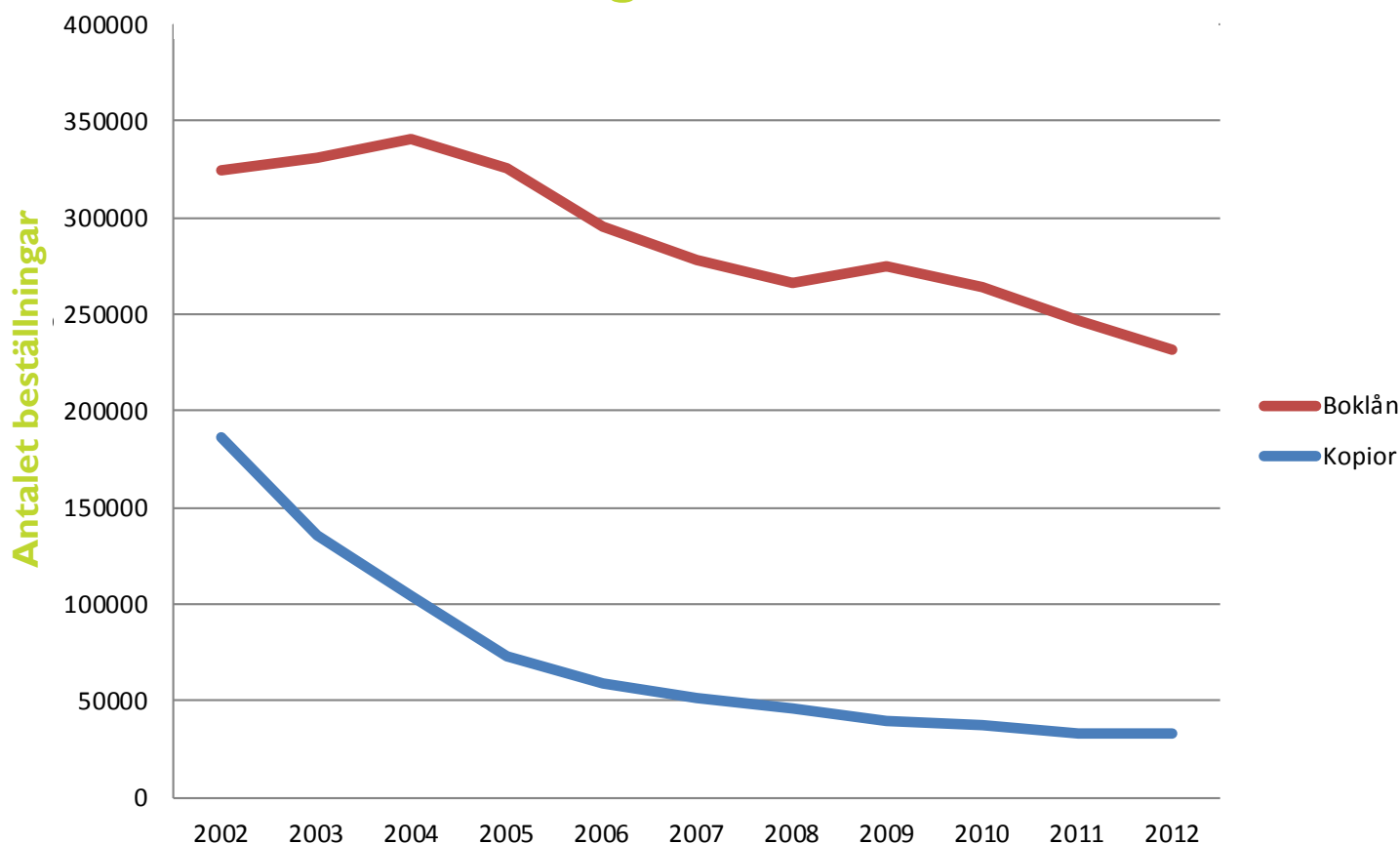
Från urvalsramen har olika beräkningar och fördelningar hämtats, i vissa fall har vi också gjort subgrupperingar av datamängderna.

Vi är också medvetna om att vår metod bara kommer att kunna beskriva den låneverksamhet som har passerat genom Libris. Det finns låneströmmar som vi inte kan skildra, t.ex. mellan kommunal bibliotek som inte registreras i Libris etc.

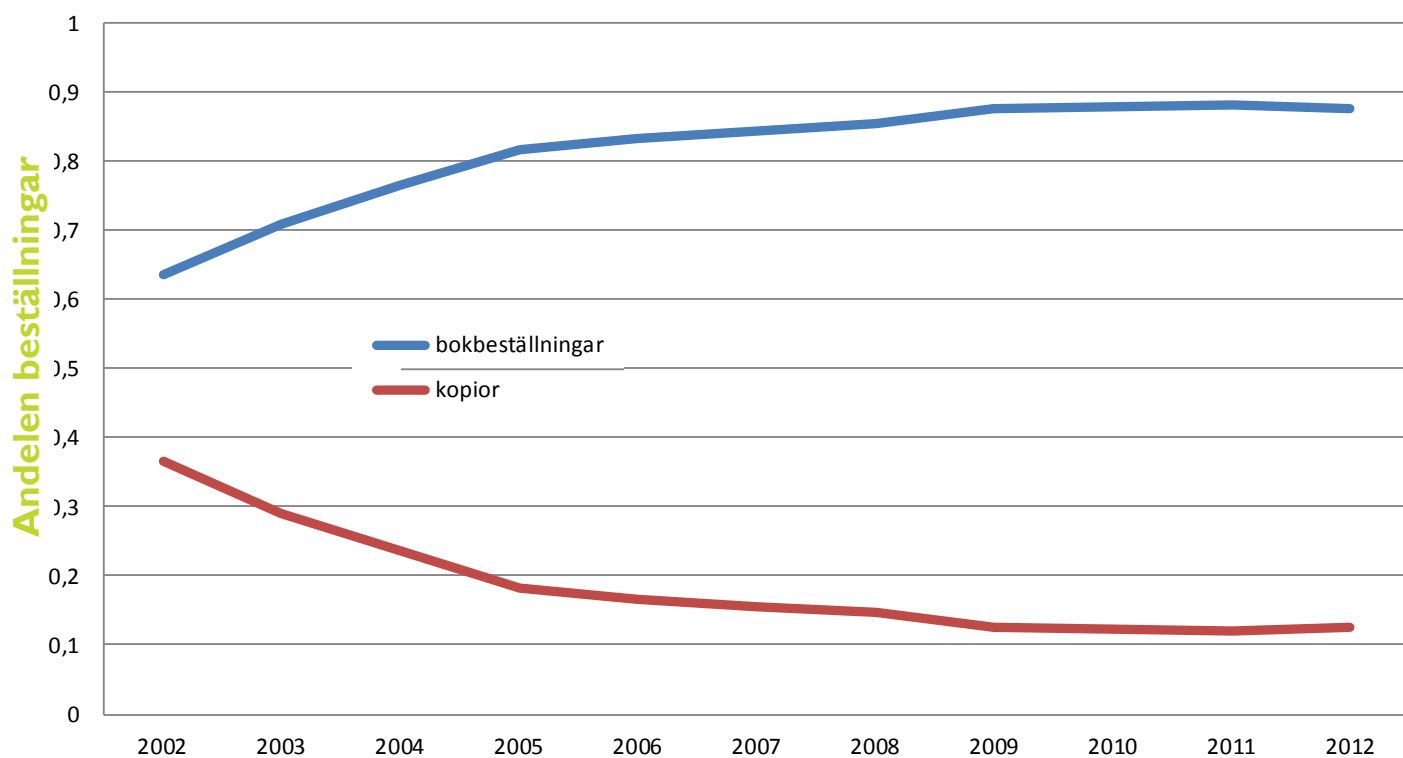
Utvecklingen inom Libris fjärrlån och låntagarbeställningar har under de senaste tio åren genomgått dramatiska förändringar, antalet beställningar har nästan halverats. 2012 gjordes ca 240 000 färre beställningar jämfört med 2002.

Antalet beställningar i Libris

Bryter vi upp beställningarna på grupperna boklån och fjärrlånekopior visar utvecklingskurvorna att kopiebeställningarna (blå linje) minskat med drygt 80 % medan bokbeställningarna (röd linje) har minskat med nära 30 %.

Andelen boklån/kopior av lagda beställningar i Libris

Väljer vi att titta på proportionerna mellan bokbeställningar och kopiebeställningar ser vi att i dag dominerar bokbeställningarna (blå linje). Redan 2005 översteg bokbeställningarnas andel 80 % för att 2012 närma sig 90 %

Med tanke på utvecklingen är det inte intressant att följa kopiebeställningar, därför omfattar vår studie endast bokbeställningar.

Tidsavgränsningen

Vi valde läsåret 2011/2012 som vår tidsmässiga avgränsning.

Under perioden augusti 2011 till juli 2012 skickades **274 111** fjärrlånebeställningar (boklån) i Libris fjärrlån och ingår i vår urvalsram.

Hur vi isolerade kurslitteraturen i Libriskatalogen "kursboksbookhyllan"

Vi har utgått från att de flesta universitets- eller högskolebibliotek (UH bibliotek) gör en markering i beståndsposten som signalerar att titeln är en kursbok. Vi behövde dels veta om vårt antagande stämmer, dels veta hur markeringen i beståndsposten är gjord. Britt Sagnert skickade ut en enkät till alla bibliotek som redovisar bestånd i Libris och bad om information i frågan.

Svar kom från 103 sigel, 40 av dessa markerar inte i beståndsposten. Det betyder att vi inte får med kurslitteraturen från dessa 40 sigel i vår fiktiva kursbokshylla och i vår undersökning. Resterande 63 sigel markerar i beståndsposten, och det är dessa som blir vår utgångspunkt.

I beståndsposten görs markeringen på en mängd olika sätt, vid databasuttaget har samtliga variationer tagits med. I vissa fall innehåller markeringen någon variant av fjärrlånas ej/ej fjärrlån vilket också kan betyda att titeln helt enkelt inte lämpar sig för utlån utan att vara en kursbok. I vår urvalsram finns ett mindre antal äldre titlar som högst troligt tillhör denna kategori.

Den frysta kursboksbookhyllan

Libris är en katalog där det görs ständiga uppdater-

ingar, det är en "ny" katalog varje dag. Den fiktiva kursbokshyllan är en fryst bild av Libriskatalogen den 17 oktober 2012 när databasuttaget gjordes.

I vår fiktiva kursboksbookhylla står alla titlar som just den dagen hade en "kursboks-markering" i beståndsposten. Det är mot dessa **30 517** titlar som vi har gjort vår undersökning.

Det räcker att ett bibliotek har markerat titeln för att den ska ställas i vår fiktiva bokhylla.

Den frysta bokhyllan är en svaghet, för att få en mer riktig bild borde varje dags beställningar ha matchats mot den aktuella dagens katalog. Tyvärr är det inte möjligt att göra en sådan undersökning, utan vi har istället matchat hela tidsperiodens beställningar mot den 17 oktober 2012.

Beställning eller lån?

En annan svag punkt är att vi inte med säkerhet kan säga att det faktiskt skett ett lån.

Eftersom inte alla bibliotek registrerar sina utlån i Libris fjärrlån utan endast i det lokala systemet finns en särskild rutin för att fånga upp utlånade titlar.

Beställningar med statuskoder som levererad, läst, remitterad, reservation m.fl. får alla gälla som effekterade fjärrlån. Dessutom sker uttaget en månad efter det att den sista beställningen inom det aktuella tidsintervallet skickats. Sedan lång tid tillbaka har KB utgått från att när dessa villkor uppfyllts betraktas beställningen som ett effekterat lån.

Flera av de delanalyser som har gjorts inom denna studie har gjorts på själva beställningarna utan att redovisa om lånet genomförts. Vi har i dessa fall ansett det vara av större intresse att redovisa beställningarna då de markerar både en arbetsinsats och ett intresse, även om beställningen inte i slutänden resulterar i ett lån.

Redovisning av undersökningen

I urvalsramen har **274 111 beställningar** skickats under den tidsperiod undersökningen avser.

Av urvalsramens totala antal beställningar är **258 204** beställningar gjorda av svenska bibliotek (94 %) och **15 907** beställningar kommer från utländska bibliotek (6 %).

Av det totala antalet beställningar gäller **95 966** en titel som har fått en kursboks-markering i beståndsposten, vilket motsvarar **cirka 35 % av beställningarna**.

Utgivningsår, "kurslitteratur"

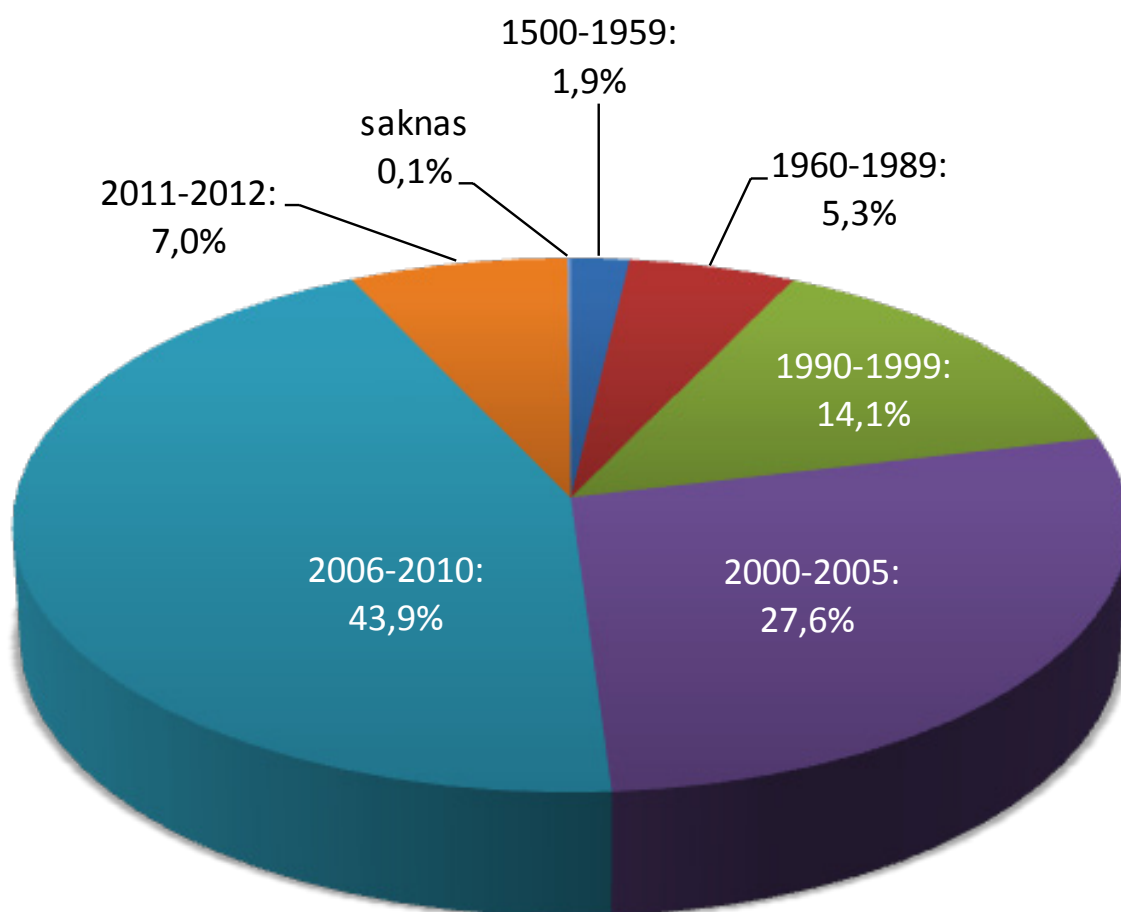
Vi har tidigare nämnt problemet med urvalskriterier med markeringen i beståndsposten, ett antal titlar be-

höver inte vara kurslitteratur, utan verk som av andra skäl inte lämpar sig för utlåning. Genom att fördela om beställningarna som finns i vår kursbokshylla på titlarnas utgivningsår kan vi få en indikation på hur stort felet kan vara.

Tidsspannet 1500 – 1959 utgör 1,9 %, dessa titlar är med största sannolikhet undantagna fjärrlån p.g.a. ålder.

Cirka 79 % av titlarna är utgivna de senaste 12 åren och är med största sannolikhet kurslitteratur. Spannet 1960 – 1989 (5,3 %) är svårare att gissa sig till med ledning av utgivningsåret, men här återfinns troligen även en och annan kurstitel. (Se negativa svar Nr 4). Vi har också noterat att hela 7 % är titlarna utgivna 2011 eller 2012.

Beställningar inlån, utgivningsår

Titellistor fördelade på olika tidssegment finns i bilaga I.

Ämnesområden

En av våra frågeställningar är vilka ämnesområden som önskas för fjärrlån. För att i viss mån eliminera felkällan som beskrivs i föregående avsnitt har ämnesfördelningen gjorts på titlar utgivna år 2000 till 2012. Tidsavsnittet utgör ändå majoriteten av beställningarna varför vi anser att ämnesfördelningen är representativ.

Fem ämnesområden utgör tillsammans i det närmaste tre fjärdedelar av beställningarna, samhälls- och rättskunskap (O) och uppfostran och undervisning (E) är i det närmaste jämnstora, 19,3 % respektive 18,9 %. Medicin (V) utgjorde 15,3 % och ekonomi och näringsväsende (Q) 11,1 %. Något mindre är filosofi och psykologi (D) med 7,8 %.

På samma del av urvalsramen, alltså "kursböcker" utgivna 2000 - 2012, har vi också analyserat hela vägen ner på titelnivå. Vi kan i materialet se hur många beställningar respektive titel i "kursbokshyllan" fått under läsåret 2011/12.

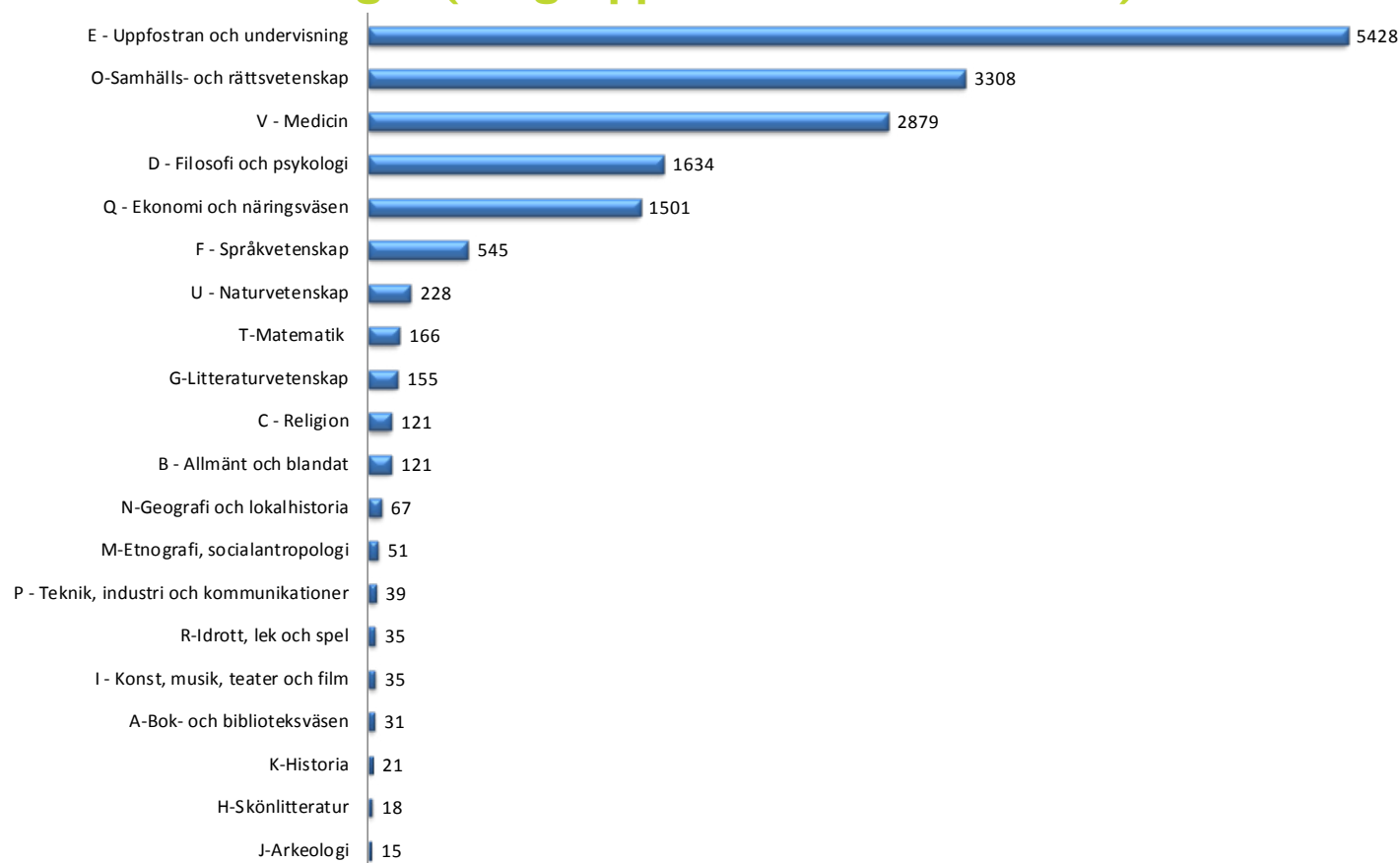
Från segmentet de tolv senaste årens utgivning har en subgrupp skapats med högfrekventa titlar som har femton eller fler beställningar på varje enskild titel.

I denna analys framträder uppfostran och undervis-

SAB	Antal	%
O – Samhälls- och rättsvetenskap	14587	19,3
E – Uppfostran och undervisning	14281	18,9
V – Medicin	11546	15,3
Q – Ekonomi och näringsväsende	8338	11,1
D – Filosofi och psykologi	5864	7,8
F – Språkvetenskap	2981	4,0
P – Teknik, industri och kommunikation	2363	3,1
C – Religion	2100	2,8
U – Naturvetenskap	1892	2,5
I – Konst, musik, teater och film	1854	2,5
B – Allmänt och blandat	1697	2,2
Övriga	7922	10,5

ning som ett ämne som skiljer sig från alla övriga ämnen. När alla högfrekventa titlar (femton eller fler beställningar på samma titel) inom samma SAB huvudbokstav summeras visar resultatet att det är nästan 40 % eller drygt 2 100 fler beställningar på högfrekventa titlar på ämnesområdet uppfostran och undervisning jämfört med ämnesområdet samhälls- och rättsvetenskap.

Antal beställningar (subgrupp mest beställda titlar)

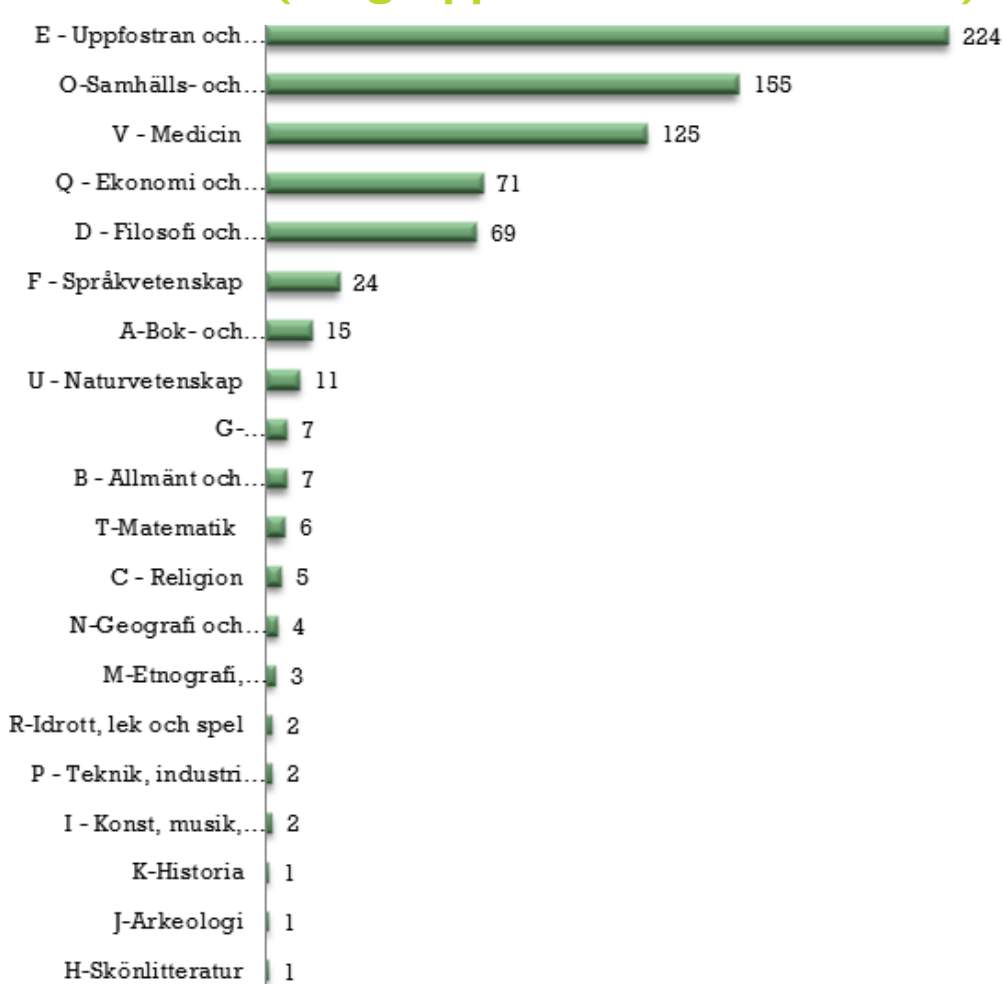

Om samma subgrupp fördelas på antalet titlar inom SAB huvudbokstav dominerar E – uppfostran och undervisning med 69 fler titlar (nästan 31 %) jämfört med samhälls- och rättsvetenskap.

Båda dessa fördelningar gör det möjligt att inom respektive ämnesområde ringa in för tillfället centrala titlar som är mycket efterfrågade. Inom vissa ämnesområden utkristalliseras enstaka titlar, t.ex. för arkeologi tycks *The rise of Bronze Age society. Travels, transmissions and transformations* vara den kursbok som efterfrågas och för matematikerna tycks det vara *Statistisk verktygslåda 1*.

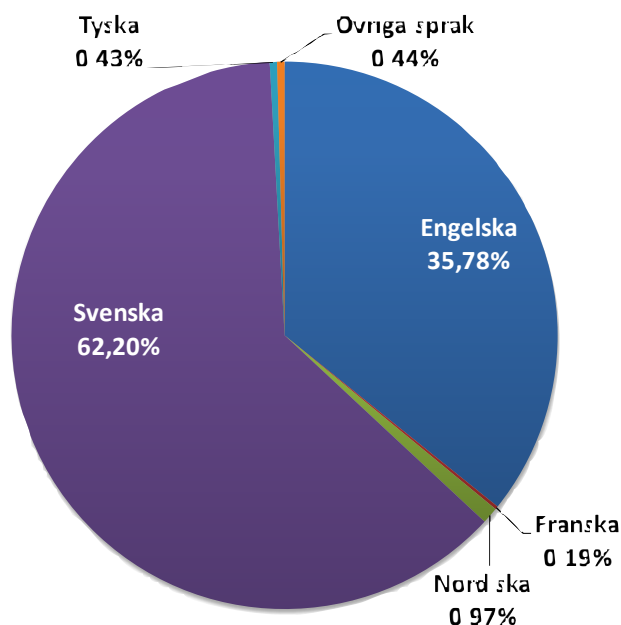
Uppfostran och undervisning har också många negativa svar, på topp-100-listan finns 22 titlar som sammanlagt fått 5 007 negativa svar, att jämföra med samhälls- och rättsvetenskap som på 25 titlar fått 1 097 negativa svar. (Se avsnittet negativa svar, s.13.)

Antal titlar (subgrupp mest beställda titlar)

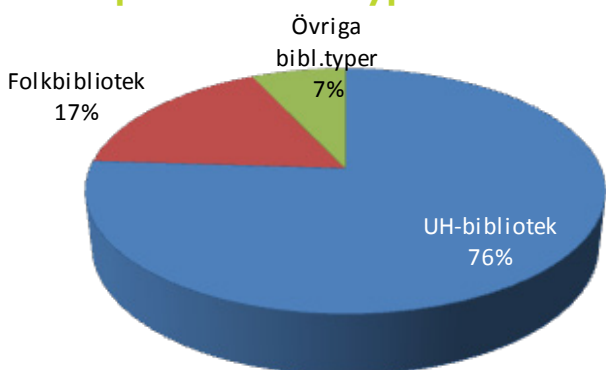

Språk

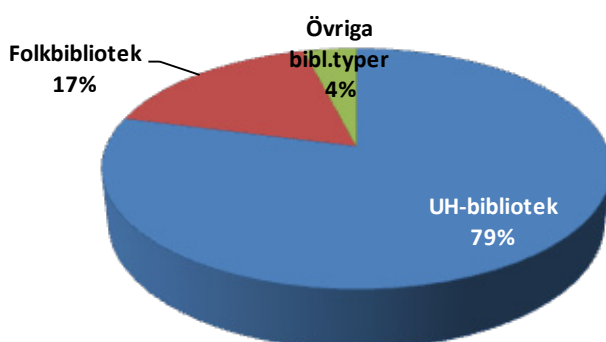
De beställningar som i vår undersökning brutits ut som kursbeställningar är till övervägande del på svenska; ca 62 %, engleska är det andra stora språket; knappa 36 %.

Beställningar utlån, andel per bibliotekstyp

Beställningar ”kurslitteratur”, utlåande bibliotek

Beställningar utlån

Vid analysen framkommer att drygt tre fjärdedelar av beställningarna är riktade mot ett UH-bibliotek. Det blir ingen större förändring om segmentet ”kurslitteratur” analyseras, UH-biblioteken närmar sig 80 % och de övriga bibliotekstyperna minskar till 4 %.

En av våra frågeställningar baserade sig på kommentarer från fjärrlåneremissen, ett antagande att det är få bibliotek som fjärrlånar ut kurslitteratur. Beroende på hur man tolkar frågeställningen kan den antingen inte besvaras i alls denna undersökning, eller så är slutsatsen att det inte stämmer.

Vår undersökning har det varit omöjligt att kombinera beställningarna med det enskilda bibliotekets beståndspost, alltså det har varit omöjligt att se om en bok markerad med ”kurslitteratursmärkning” ändå har skickats iväg.

Om vi istället analyserar⁵ vår fiktiva hyllas titlar och kombinerar med beställningarna i urvalsramen tycks alla svenska universitet, de statliga högskolorna och vissa privata högskolor i högre eller lägre grad fjärrutlåna kurstitlar. I urvalsramen är det totala antalet beställningar på kurstitlar 95 966 st. De 37 universitet och högskolor som analyserats har tillhandahållit 73 921 kursbokslån, dvs. 77 % av beställningarna.

De flesta av de statliga universiteten har till antalet många fjärrutlån och följaktligen också många utlån på kurstitlar. Om vi istället rangordnar biblioteken på hur stor andel av fjärrutlånen som är kurslitteratur är gruppen statliga högskolor i toppen med en hög andel kurslitteratur. Toppar gör den privata högskolan Rödkorsets högskola med 85 % kurstitlar, dock är antalet lån få och tillfälligheter kan ha spelat in.

Sexton⁶ bibliotek lånar ut mer än 50 % kurslitteratur, med en variation mellan 77,7 % och 51,6 %, tretton stycken är högskolebibliotek och tre universitetsbibliotek.

Inom samma lärosätets olika biblioteksenheter kan det finnas stora skillnader i andelen kurstitlar, t.ex. varierar det inom Göteborgs universitet mellan 5,9 % (Campus Linné med Iberoamerikanska samlingen) och 48,7 % (Pedagogiska biblioteket).

De bibliotek med en låg andel kurslitteratur är av mer specialiserad karaktär eller med en tonvikt på elektroniska samlingar.

Det finns många olika faktorer som bör vägas in vid en tolkning av bredvilligheten att låna ut kurstitlar, samlingarnas storlek, sammansättning, delaktighet i regionala samarbeten, regelverk etc. Det finns dock inget i materialet vi förfogar över som tyder på att det skulle vara ett fåtal bibliotek som står för majoriteten av utlånen av kurslitteratur.

Negativa svar

Statistiken över negativa svar är speciell. En och samma titel kan få upp till fyra negativa svar per beställning allt beroende på hur lång remisskedjan är. Vi kan inte utläsa om beställningen i slutänden effektuerades eller inte. Däremot kan vi konstatera att ju fler negativa svar en titel har, desto mer arbete har lagts ner på beställningen av just denna titel, och desto längre tid har beställaren fått vänta.

Av 30 517 kursbokstitlar har 9 075 (29,7 %) titlar fått ett eller flera negativa svar vid beställning.

Antalet negativa svar uppgår till 32 973 st. Hur många beställningar som resulterat i dessa negativa svar vet vi inte. Vi vet inte heller hur stor andel av dessa beställningar som resulterat i ett boklån till slut. Vi har inte haft möjlighet att följa upp varje negativt svar för att se om boken varit utlånad eller om titeln inte varit möjlig att beställa som fjärrlån på just det bibliotek som förfrågan skickats till.

När vi tittar närmare på de fem största ämnena, SAB:s huvudbokstav D, E, O, Q och V, så framkommer att de kursbokstitlar som vid beställning fått ett eller flera negativa svar uppgår till 5 405 st. vilket motsvarar 59,5 % av det totala antalet titlar med ett eller flera negativa svar.

Dessa 5 405 titlar har sammanlagt 23 489 negativa svar, vilket är 71,2 % av det totala antalet negativa svar.

50 titlar (med flest negativa svar) inom de 5 områdena har totalt 2 926 negativa svar.

100 titlar (med flest negativa svar) inom de 5 områdena har totalt 4 568 negativa svar.

Det finns t.o.m. titlar som har över 100 negativa svar.

Flest negativa svar

Nr 1:

Utbildningsvetenskap för förskolan. 2010, klassad Em med 126 negativa svar. Boken kostar 326 kr hos Bokus.

Nr 2:

Förstå och använda tal. 2008, klassad Eab. 116 negativa svar. Pris hos Bokus: 499 kr.

Nr 3:

Lärande skola bildning. 2010. Klassad Em. 116 negativa svar. Pris 453 kr hos Bokus.

Nr 4:

Interpersonal aspects of nursing.1971. Klassad Vp. 113 negativa svar. Denna titel saknas hos såväl Bokus som Adlibris.

Nr 5:

A problem solving approach to mathematics for elementary school teachers. 2010. Klassad Eab. 88 negativa svar. Pris 578 kr hos Bokus.

I bilaga 1 finns 100-i-topp på negativa svar ordnade i fallande skala efter ämnesområde (SAB).

Beställningar inlån

Fördelningen av lånebeställningar_IN i hela urvalsramen (274 000 beställningar) visar att folkbiblioteken dominerar som inlåande bibliotekstyp med 52 %.

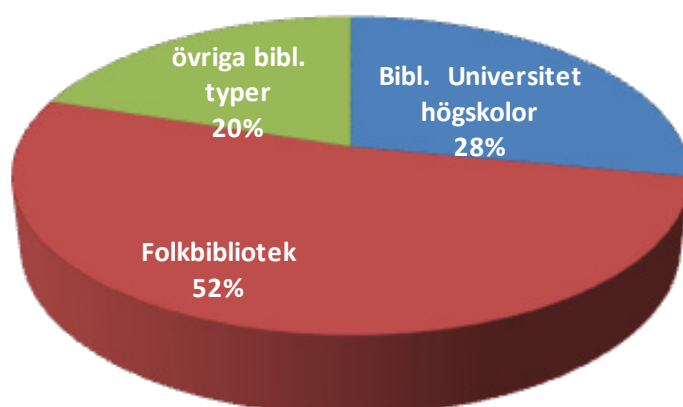
Bryter vi upp inlånen inom bibliotekstyperna universitets- och högskolebibliotek och folkbibliotek på "kurslitteratur" och övriga fjärrlån (övriga ILL) syns en påtaglig skillnad. På UH-biblioteken är "kurslitteraturen" ca 15 % av inlånebeställningarna, medan på folkbiblioteken är det en närmast hälften-hälften fördelning.

Det är ganska troligt att det vi ser handlar om praxis och policys som skiljer sig åt på de olika bibliotekstyperna. På UH-bibliotek fjärrlånar in kurslitteratur till sina studenter, ofta finns ett regelverk som styr detta. Folkbiblioteken har en helt annan policy och försöker i möjligaste mån hitta efterfrågade titlar. Det är också möjligt att det hänger samman med folkbibliotekens inköspolicy där vissa kommuner är mer restriktiva med att köpa "kurslitteratur" och hellre fjärrlånar kurstitlarna.⁷

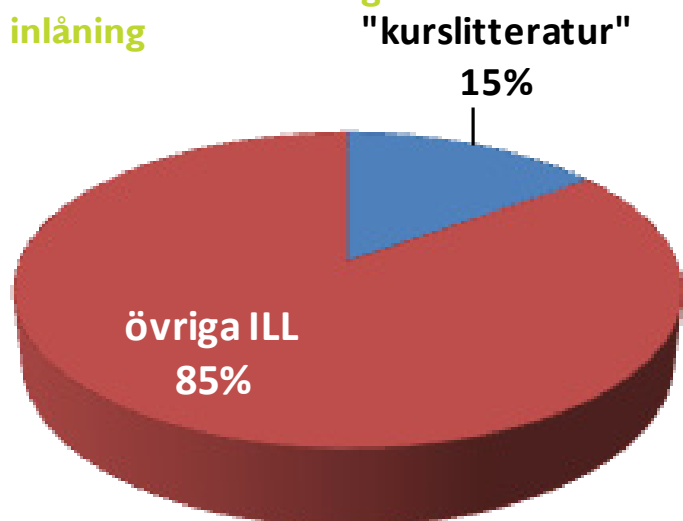
Under den senaste tioårsperioden har folkbibliotekens andel av beställningar i Libris ökat från 27,5 % år 2002 till 52 % 2012. Vi ser alltså en trend där folkbiblioteken fjärrlånar via Libris i en allt större utsträckning. Eftersom vi inte har data på vad som fjärrlånades 2002 kan vi inte påstå att det är kurslitteratur som har ökat.

Ett av remissvaren från fjärrlåneutredningen menar att antalet studenter som använder folkbibliotekens fjärrlåneservice har ökat. Det är möjligt att det vi ser i vår undersökning är ett resultat av att det finns fler distansstudenter och folkbibliotekens stävan att hjälpa studenter boende i kommunen genom fjärrlån av litteraturen. Båda dessa trender gör att folkbibliotekens andel av Librisbeställningarna ökar, och en stor andel av lånen är kurstitlar.

Fördelning bibliotekstyp, inlån

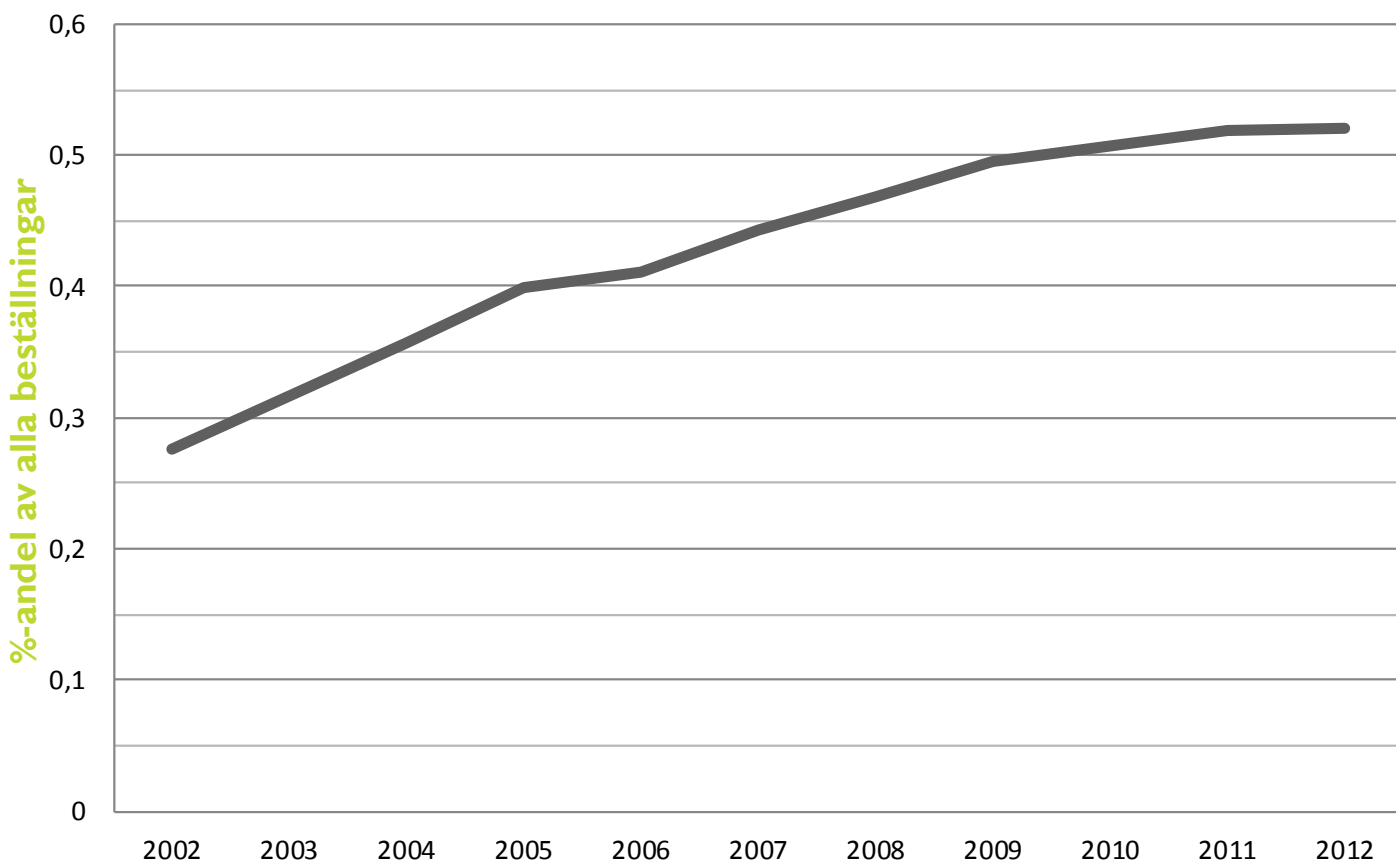
Universitets- och högskolebibliotekens inlåning

Folkbibliotekens inlåning

Andelen fjärrlånebeställningar lagda av folkbibliotek i Libris (%)

Vi kan också konstatera att det är 100 bibliotek som står för 50 % av inlånen, cirka 29 % av dessa beställningar avser titlar i vår fiktiva kursbokshylla.

På 38 folkbibliotek utgör andelen fjärrinlån av kursböcker över 50 % av totala antalet fjärrinlån för biblioteket i fråga.

Biblioteken fördelas enligt följande:

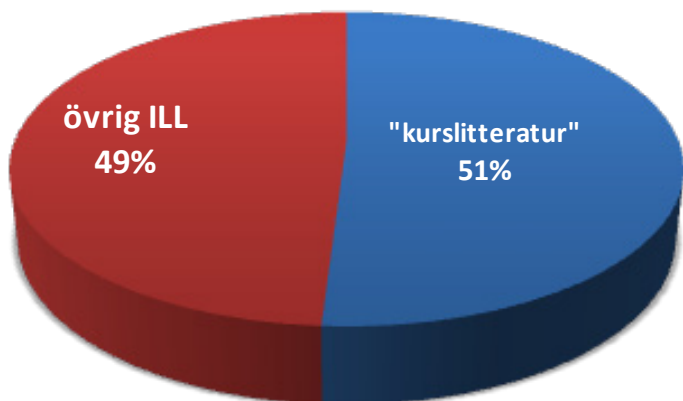
Andel inlån kursböcker	Antal folkbibliotek i spannet
50 – 59 %	17
60 – 71 %	20
83 %	1

Biblioteksregionerna

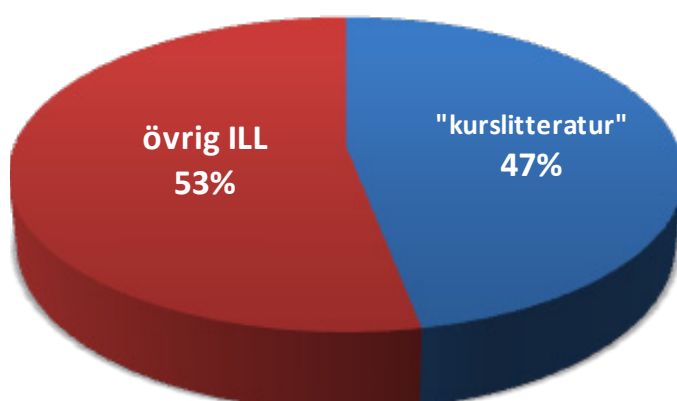
En effektiv medieplanering i kombination med transporter torde avlasta fjärrlånebehovet, därför har vi har analyserat fyra biblioteksregioner, tre äldre mer etablerade samarbeten: Värmlandsbiblioteken, V8-biblioteken och HelGe-biblioteken och ett nyare samarbete, Götabiblioteken.

Fördelningarna i dessa fyra bibliotekssamarbeten varierar, vi kan inte se ett genomgående mönster som skulle stödja tanken att biblioteksregionerna på ett väsentligt sätt minskar andelen kurslitteratur bland fjärrlånen.

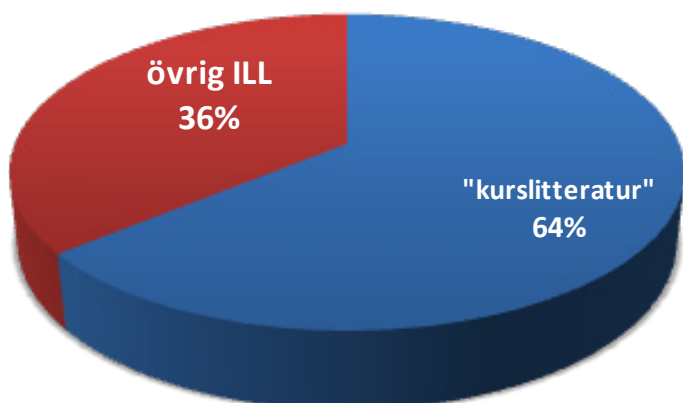
Värmlandsbiblioteken

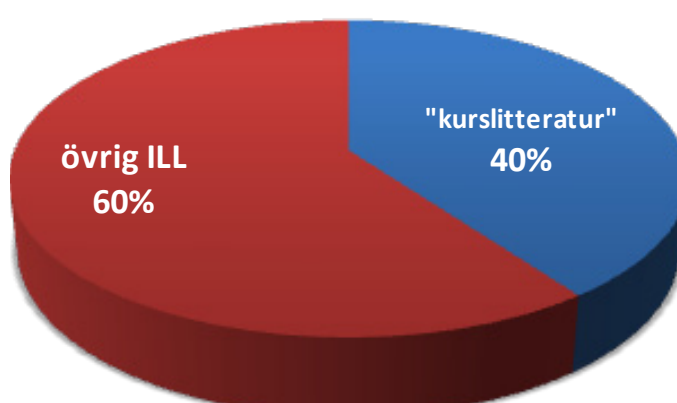
Götabiblioteken

V8-biblioteken

HelGe-biblioteken

Däremot tyder vår undersökning på att behovet av fjärrinlån minskar ju mer etablerat samarbetet är. Vi tror oss kunna säga att det är positivt för att minska fjärrinlånen att ingå i ett bibliotekssamarbete där man på ett smidigt sätt delar med varandra, antingen genom katalogsamarbeten eller upprättade rutiner.

Att säkert ge en bild av hur mediasamarbetena mellan ett antal kommuner påverkar behovet av inlån av litteratur och i synnerhet kurslitteratur är svårt att åstadkomma. Det är ett stort antal faktorer som samverkar; antalet innevånare, del av landet, närhet/avstånd till ett lärosäte, den generella utbildningsnivå etc.

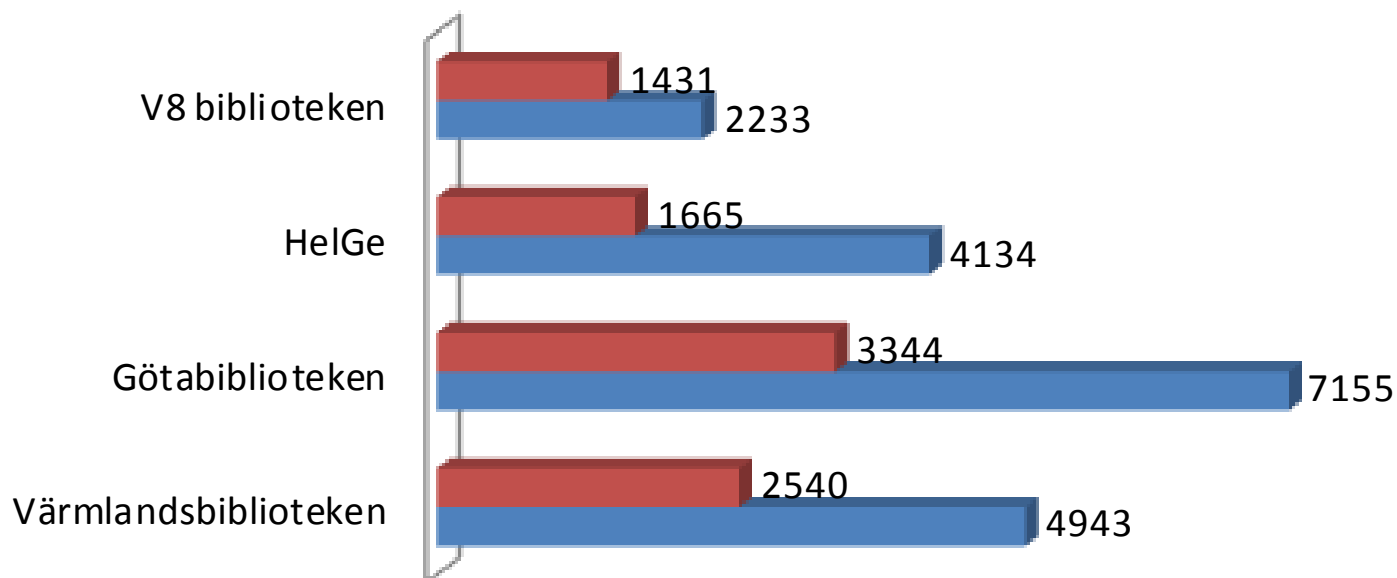
Trots komplexiteten med en rad samspelande faktorer tyder det vi kan se i vår urvalsram på att behovet av inlån sjunker när det finns väl fungerande etablerade

mediesamarbeten och/eller uttalade strategier och en vilja att lösa behoven regionalt. På länsnivå kan vi se att lån där man under en längre tid har haft en strategi och vilja att ge sina innevånare goda möjligheter till medieförsörjning genom olika former av samarbeten är den totala siffran för inlånebeställningarna från folkbiblioteken lägre.

Kurslitteraturens andel av beställningarna varierar på länsnivå mellan 40 % och dryga 65 %, men några klara samband med samarbeten och/eller motsvarande strategier kan inte utläsas. Flera av länen som har en andel kurslitteratur i närheten av 40 % har strategier och samarbeten som stärker regionalt samutnyttjande av medierna, men en entydig bild kan inte ges. Faktorer som troligen också spelar in är närheten till ett eller flera lärosäten och utbildningsnivån i länet.

Antal inlånebeställningar

■ kurslitt. ■ total

Kostnadsestimat

Johansson och Storhagen beskriver i utredningen *Lätt att hitta – lätt att låna* hela den statliga finansieringen av fjärrlån, dock har sedan utredningen skrevs bilden förändrats.⁸

Ansvar för lånecentralerna flyttades inför 2012 från Kulturrådet till KB. KB har förändrat strukturen avsevärt genom att koncentrera den kompletterande medieförsörjningen till Sveriges depåbibliotek och lånecentral i Umeå och till Internationella biblioteket.⁹

Stockholms och Malmös lånecentraler har fått förändrade uppdrag. Detta beskrivs i utredningen *Centraler i ett nytt bibliotekslandskap. Lånecentraler, depåbiblioteket och internationella biblioteket - översyn och förslag*, Jan Holmquist, jaho KULTUR. (2011-11-30) och trädde delvis i kraft under 2012.

Med det underlag vi har i urvalsramen har vi gjort ett försök att omvandla resultat till kostnader. Priserna är hämtade från *Lätt att hitta – lätt att låna. En utredning om bibliotekens fjärrlån* av Annette Johansson och Nils G Storhagen s. 44-46. Rapporten publicerades i januari 2010, varför kostnaderna troligen behöver höjas något för att kompensera prisutvecklingen.

Med tanke på de felkällor vi tidigare diskuterat kan dessa beräkningar bara ses som estimat.

Tar vi hänsyn till att delar av kurslitteratursbeställningarna har en hög negativ svarsfrekvens är det möjligen så att kostnaden för den inre logistiken på inlånesidan bör höjas eftersom samma ärende behandlas flera gånger.

En felkälla som gör att ev. kostnaderna för folkbibliotekens inlån bör sänkas när det gäller yttre logistiken är att vi

räknat på beställningar eftersom vårt sätt att fastställa om en beställning faktiskt blir ett effektuerat lån är osäkert. Möjligen borde den siffran sänkas något för att kompensera för ej effektuerade lån. I tabellen redovisas summan för beställningarna då lånesiffrorna är mer osäkra.

Den sammanlagda uppskattade kostnaden för fjärrlån av kurslitteratur oavsett bibliotekstyp, läsåret 2011/2012, skulle med vår beräkning uppgå till ca **28 223 600 kr**¹³ med de osäkerheter som finns i vårt dataunderlag.

Kostnader fjärrinlån, folkbibliotek

Beskrivning	Antal eller Kr
Fjärrinlån folkbibliotek antal beställningar kurslitteratur	70 468,00 st
Pris fjärrlån IN, inre logistik ¹⁰	148,60 Kr
Yttre logistik, transport ena vägen ¹¹	34,00 Kr
Summa inre + yttre logistik lån IN	182,60 Kr
Estimerad kostnad inre logistik lån IN	10 471 544,00 Kr
Estimerad kostnad inre + yttre logistik lån IN	12 867 456,00 Kr

Kostnader effektuerade fjärrutlån, UH-bibliotek

Beskrivning	Antal eller Kr
UH-bibliotek: antal effektuerade beställningar UT	67 596 st
Pris fjärrlån UT, inre logistik ¹²	77,50 Kr
Yttre logistik, transport ena vägen	34,00 Kr
Summa inre + yttre logistik lån UT	111,50 Kr
Estimerad kostnad inre logistik lån UT	5 238 690,00 Kr
Estimerad kostnad inre + yttre logistik UT	7 536 954,00 Kr

Avslutande tankar

Vår undersökning tyder på att det handlar om ett stort antal beställningar som går mellan de två bibliotekssektorerna, folkbibliotek och UH-bibliotek, för att lösa studenternas litteraturförsörjning. Kommunerna bidrar på ett betydande sätt till att stödja utbildningsväsendet med litteraturförsörjning.

En drivkraft för kommunerna att finansiera kommuninnevånarnas fjärrinlån är att få så många som möjligt att bo kvar i kommunen, trots att man studerar. I ett långsiktigt perspektiv är det viktigt för kommunerna och regionerna att stödja studenterna genom bibliotekstjänster och litteratur. En höjd utbildningsnivån ger gynnsamma effekter i hela samhället och kostnaderna kan också betraktas som investeringar.

Sätten att underlätta och stödja studenterna skiljer sig åt mellan olika län. Det kan röra sig om samarbeten med gemensam webb och katalog samt transportlösningar, gemensamma bibliotekswebbar men med separata kataloger, närmare samarbeten med närliggande universitet eller högskolor, fasta samarbeten med lärcentra etc. Genom medieplanering och de olika regionala samverkansformerna kan behoven av fjärrinlån utanför regionen minska. Användarna får i högre grad tillgång till den önskade litteraturen, det finns både tids- och miljövinster att hämta hem genom regional medieförsörjning.

Analysen av negativa svar visar att det är relativt få titlar som genererar en stor mängd negativa svar. Negativt svar innebär ett merarbete för det inlånande biblioteket, beställaren får också vänta längre på den beställda boken. För många studenter är tidsfaktorn viktig, om fjärrlåneprocessen är allt för långsam kommer inte boken att anlånda i tid och kanske inte ens hämtas av beställaren. En långsam fjärrlånekedja är i praktiken bortkastade pengar, när det gäller litteratur till studier med absoluta deadlines.

Vår undersökning pekar också mot att universiteten och högskolorna lånar ut kurstitlar i den utsträckning som man förmår, men också att det finns en mängd olika faktorer som påverkar huruvida en titel kommer att lånas ut.

Som tidigare skrivits innehåller inte rapporten några rekommendationer utan är avsedd som en beskrivning så långt det är möjligt av omfattningen och strömmarna av fjärrlån av kurslitteratur.

Fotnoter

- 1 Beräkning, se sid. 17.
- 2 Lätt att hitta - lätt att låna. KB:s slutsatser och förslag till åtgärder utifrån utredning och remissyttranden.
- Lätt att hitta - lätt att låna. Sammanställning av remissvar på utredningen av bibliotekens fjärrlån. Del 1: Sammanfattning.
- Lätt att hitta - lätt att låna. Sammanställning av remissvar på utredningen bibliotekens fjärrlån. Del 2: Ställningstaganden/Frågor i webbenkäten.
- 3 Lätt att hitta - lätt att låna. KB:s slutsatser och förslag till åtgärder utifrån utredning och remissyttranden.
- 4 <http://www.kb.se/libris/fjarrlan/>
- 5 Endast UH-biblioteken är analyserade.
- 6 Rödakorset borträknad pga. den stora osäkerheten.
- 7 Några exempel är: Stockholm stadsbibliotek "Samlingarna ska stödja lärande upp till och med grundläggande högskolenivå." <https://biblioteket.stockholm.se/info/om-oss/v%C3%A5r-verksamhet/mediepolicy>
- Kalmar: "Kurslitteratur på högskolenivå köps endast in om den har ett allmänt intresse." <http://www.kalmar.se/Kalmar%20kommun/Demokrati/Politik/Sodermore/Handlingar/2011123/Medieplan%20uppdaterad%202011.pdf>
- Karlskrona: "Mer specialinriktade läromedel och kurslitteratur är inte prioriterat vid inköp." http://80.78.212.10/lansbibl/z-ny/medieplan/Karlskrona_Medieplan%202010-2013.pdf
- 8 Lätt att hitta – lätt att låna s. 49
- 9 Från den verksamhetssammanställning som lånecentralerna, IB och depåbiblioteket redovisar till KB för 2012 uppgår det sammanlagt antalet beställningar 68 075 st., där av 1,04 % från utländska bibliotek. Drygt 93 % av beställningarna resulterade i effektuerade lån och av dessa är knappt 4,6 % artiklar.
- 10 Lätt att hitta – lätt att låna s. 44
- 11 Lätt att hitta – lätt att låna s. 46
- 12 Lätt att hitta – lätt att låna s. 44
- 13 Beräknat på totalt urvalsramens 95 966 beställningar som avser en titel markerad med "kursboksmarkering" gånger 294,10 kr, dvs. den sammanlagda kostnaden för inlån och utlån.

Appendix: Hemsändning av kurslitteratur

Vi har gjort en mindre undersökning av hur vanligt förekommande det är med hemsändning av kurslitteratur. Alltså att biblioteket vid det lärosäte studenten tillhör skickar hem kurslitteratur direkt till låntagarens hemadress.

Genom ett upprop på BIBLIST, Twitter och Facebook ombads biblioteken besvara en minienkät bestående av sex frågor (bilaga 2). Totalt 46 svar registrerades däribland ett flertal dubletter och icke relevanta svar. Efter att dessa rensats bort återstår 26 svar.

Av svaren framgår att 19 st. bibliotek har hemsändning, det utgör knappt tre fjärdedelar av gruppen som svarat. Resultatet får hanteras med stor försiktighet eftersom det bara är en liten testundersökning för att få en indikation om hur det förhåller sig.

Av de 19 som har hemsändning svarar elva bibliotek att andelen lån som utgörs av hemsändning uppskattas till 0-5 %, två bibliotek uppskattar till 6-10 % och resterande vet inte.

1. Bibliotekets namn	3. Registreras hemsändningen som lokalt lån i cirkulationen?	4. Kan du uppskatta hur stor andel av lånen som utgörs av hemsändning?
Almedalsbiblioteket	Ja	0-5 %
Biblioteket, Högskolan Kristianstad	Ja	0-5 %
Ersta Sköndal högskolebibliotek	Ja	0-5 %
Gymnastik- och idrottshögskolan	Ja	0-5 %
Högskolan i Borås Bibliotek och läranderesurser	Ja	0-5 %
Högskolan Väst	Ja	0-5 %
Lunds universitets bibliotek Språk- och litteraturcentrums bibliotek	Ja	0-5 %
SLU-Biblioteket, Ultuna	Ja	0-5 %
Sophiahemmet Högskola	Ja	0-5 %
Södertörns högskolebibliotek	Ja	0-5 %
Örebro universitetsbibliotek	Ja	0-5 %
Karlstads universitetsbibliotek	Ja	6-10%
LärandeResursCentrum, Högskolan Kristianstad	Ja	6-10%
Blekinge tekniska högskola	Ja	nej, vet ej
Högskolan i Gävle. Biblioteket	Ja	nej, vet ej
Högskolebiblioteket i Halmstad	Ja	nej, vet ej
Linnéuniversitetet	Ja	nej, vet ej
Luleå universitetsbibliotek/LRC	Ja	nej, vet ej
Malmö högskola	Ja	nej, vet ej

Av de som svarade på minienkäten har sju bibliotek markerat "nej" på frågan om de tillämpar hemsändning.

1. Bibliotekets namn	2. Vi har hemsändning av kurslitteratur till våra distansstudenter
Ekonomihögskolans bibliotek, Lunds Universitet	Nej
Högskolebiblioteket i Jönköping	Nej
Högskolebiblioteket i Skövde	Nej
Linköpings universitetsbibliotek	Nej
Medicinska biblioteket, Uppsala Universitetsbibliotek	Nej
Umeå Universitetsbibliotek	Nej
Uppsala universitetsbibliotek	Nej

I minienkäten fanns också möjlighet att lämna kommentarer:

Bibliotekets namn	Hemsändning	Fritextkommentar
Ersta Sköndal högskolebibliotek	Ja	Fråga 4. Mer än 50 % av distansstudenternas lån. Mindre än 5 % av totala lånen.
Ekonomihögskolans bibliotek, Lunds Universitet	Nej	Däremot skickar vi litteratur som inte är kurs litteratur.
Gymnastik- och idrottshögskolan	Ja	Vi skickar oerhört lite, och brukar försöka hjälpa studenten att hitta kurslitteraturen på närmare håll. Om vi skickar får de lite längre lånetid, vi betalar porto till studenten, som betalar returportot.
Askersunds bibliotek	–	Vi är ju ett folkbibliotek som inte har hemsändning. Däremot har vi en del studenter som vi hjälper med kurslitteratur.Vi hänvisar distansstudenter till sitt högskole- universitetsbibliotek när de är inskrivna som distansstudenter men vi stöter ibland på åsikten att det då får de ju betala portoavgift. Och det är smidigare med att beställa via oss...
Högskolebiblioteket i Jönköping	Nej	Vi har två typer av lån när det gäller kurslitteratur. Alla kursböcker har vi som korttidslån, dvs. 2-dagar lån. Dessa skickar vi inte till våra distansstudenter. Men ofta har vi kursböcker även som vanligt lån utöver 2-dagarslånen, dessa skickar vi precis som vanliga böcker till distansstudenterna.
Högskolebiblioteket i Skövde	Nej	Vi har kurslitteratur enbart som referensex. Distansstudenter får ”vanliga” böcker hemsända, men ej kurslitteratur.
Södertörns högskolebibliotek	Ja	Vi skickar hem kurslitteratur till de distansstudenter som bor utanför Stockholmsområdet, dvs. de som har ett postnummer som inte börjar på 1. Låntiden är då två veckor i stället för normalt en vecka.
Blekinge tekniska högskola	Ja	Vi skickar bara våra egna böcker- alltså inga fjärrlån. Då hänvisar vi istället till distansstudentens närmaste bibliotek för beställningar. Sen har vi någon slags tyst överenskommelse med andra bibliotek att ta hand om varandras studenter om de behöver service på campus.Vi har t.ex. eduroam samarbetet (trådlöst nätverk åt komligt för alla med studentkonton från Europa).
Högskolan i Gävle. Biblioteket	Ja	Vi skickar hem böcker till distansstudenter om de bor mer än fem mil från Gävle, inte annars.
Högskolebiblioteket i Halmstad	Ja	Väldigt få böcker skickas till distansstudenter.
Malmö högskola	Ja	Efter att vi tillåter reservation av tillgängliga exemplar är det enklare rutiner med plock och skick även till distansare.Vi särskiljer inte på kurslitteratur och resten av böckerna för lånarna, allt har samma lån tid etc. men vi köper ju fler ex och ref av litt från litteraturlistor.

I minienkäten fanns också en fråga om personen som svarade kunde tänka sig att bli intervjuad angående verksamheten med hemsändningen. Sex personer skickade sina kontaktuppgifter och har per telefon fått besvara följdfrågor till minienkäten. (Bilaga 2) Telefonintervjuer har gjorts med Bibliotek och läranderesurser Borås högskola, Högskolan Gotland Almedalsbiblioteket, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Språk- och litteraturcentrums bibliotek Lunds universitet, Luleå Tekniska universitet och Linné universitet (Växjö).

Intervjuerna har bekräftat bilden av att hemsändning är en ytterst marginell verksamhet, det handlar om få personer som använder sig av servicen och det är en liten andel av lånen som går på hemsändning.

En av frågorna i telefonintervjuerna var om respondenterna hade en uppfattning om verksamheten ökar eller minskar över tid. Tre respondenter menar att det minskat över tid, övriga menar att det är oförändrat, eller så små mängder att det inte går att säga, förutom Linné/Växjö som ser en ökning av hemsändningen.

Flera respondenter kopplar minskningen till ökad användning av E-böcker och annat digitalt material. Av de informanter som kunde ange närmare hur stor andel av lånen som utgörs av hemsändning anger nivåer runt 2 - 3 %, samt Linné som uppskattar sin hemsändning till intervallet 6 - 10 %.

Man tillämpar lite olika regelsystem för vilka som får låna, t.ex. ej boende inom samma kommun, och till vilka länder som man kan tänka sig att skicka litteraturen. De flesta har någon form av begränsning, inom Sverige, Norden eller inom Europa. Vissa undantag har förekommit, t.ex. Thailand, i de flesta fall kommer biblioteket och studenten fram till att inte blir särskilt praktiskt. Alla tillfrågade bibliotek betalar portot till låntagaren, medan återsändningen bekostas av studenten, en bok kostar runt 80 kr att skicka tillbaka. När det gäller förseningsavgifter och påminnelser har de tillfrågade biblioteken olika regler, men flera nämner att det ofta blir svårt att få in avgifter och flera bibliotek har slutat ta ut avgifterna.

Tabeller

I.Fjärrlånebeställningar	Antal
Totalt antal ivägsända beställningar	274 111
Ej fjärrlån/kurslitteratur	95 966
Övriga beställningar	178 145

2. Fördelning på utgivningsår	Antal titlar	Andel
utgivningsår 1500-1899	350	0,36%
utgivningsår 1900-1959	1444	1,50%
utgivningsår 1960-1989	5132	5,35%
utgivningsår 1990-1999	13511	14,08%
utgivningsår 2000-2005	26519	27,64%
utgivningsår 2006-2010	42162	43,94%
utgivningsår 2011-2012	6725	7,01%
Utgivningsår saknas	106	0,11%

3. SAB titlar 2000–2012	Antal titlar	Andel
O – Samhälls- och rättsvetenskap	14587	19,3%
E – Uppfostran och undervisning	14281	18,9%
V – Medicin	11546	15,3%
Q – Ekonomi och näringsväsen	8338	11,1%
D – Filosofi och psykologi	5864	7,8%
F – Språkvetenskap	2981	4,0%
P – Teknik, industri och kommunikationer	2363	3,1%
C – Religion	2100	2,8%
U – Naturvetenskap	1892	2,5%
I – Konst, musik, teater och film	1854	2,5%
B – Allmänt och blandat	1697	2,2%
övriga	7922	10,5%

Titellistor, utgivningsår, antal beställningar

Titel utgivning 1500–1959	SAB	Utgivningsår	Antal best
Expressen.	Äc	1944	42
Svenska kvarnar / red.: Jacob Winning	Pmb	1940	10
Så var det i verkligheten: bakgrunden till Strindbergs brevväxling med barnen i första giftet: skilsmässoåren 1891-92 / Karin Smirnoff	Gcz	1956	10
Stockholmstidningen.	Äc	1889	9
Nerikes allehanda.	Äc	1843	6

Titel utgivning 1960–1989	SAB	Utgivningsår	Antal best
Fenomenografi: forskning om uppfattningar / Michael Uljens – Teori, forskning, praktik, 99-0310796-X	Dd	1989	29
Mind in society: the development of higher psychological processes / L.S.Vygotsky; edited by Michael Cole ...	Doe	1978	24
Interpersonal aspects of nursing / Joyce Travelbee	Vp	1971	19
Stress, appraisal, and coping / Richard S. Lazarus, Susan Folkman	Dod	1984	18
Svenskans fonologi: [i kontrastiv och typologisk belysning] / Claes Garlén	Fc	1988	18
Women in world religions / edited by Arvind Sharma; introduction by Katherine K.Young – McGill studies in the history of religions, 99-0861619-6	Cm	1987	17
The Rosicrucian enlightenment / Frances A.Yates	Cn	1972	15
Den protestantiska etiken och kapitalismens anda / Max Weber; [övers.: Agne Lundquist]	Kv	1978	15
Ways with words: language, life, and work in communities and classrooms / Shirley Brice Heath	F	1983	15
Experiential learning : experience as the source of learning and development / David A. Kolb	Doe	1984	15

Titel utgivning 1990 –1999	SAB	Utgivningsår	Antal best
Matematik – ett kommunikationsämne / ... sammanställt av Ronny Ahlström ... – Nämnaren, 99-0501117-X	Eab	1996	52
Varför pedagogisk dokumentation? : om barnsyn, kunskapssyn och ett förändrat förhållningssätt till förskolans arbete / Hillevi Lenz Taguchi	Eab	1997	38
Tvåspråkiga barn och skolframgång – mångfalden som resurs / redaktör: Monica Axelsson	F	1999	36
Theorising special education / edited by Catherine Clark, Alan Dyson and Alan Millward	Eu	1998	35
Konstruktivistisk vägledning : teori och metod / R.Vance Peavy	Dok	1998	34
Elevtext : analyser av skoluppsatser från åk 1 till åk 9 / Olle Josephson, Lars Melin, Tomas Oliv	Eab	1990	33
Algebra för alla / författare: Christer Bergsten, Johan Häggström och Lisbeth Lindberg – Nämnaren, 99-0501117-X	Eab	1997	33
Didaktik : teori, reflektion och praktik / Michael Uljens (red.)	Eab	1997	27
Religious traditions of the world : a journey through Africa, Mesoamerica, North America, Judaism, Christianity, Islam, Hinduism, Buddhism, China, and Japan / edited by H. Byron Earhart	Cm	1993	23
Utbildningspolitiskt systemskifte? / Tomas Englund (red.)	Em	1996	22
The reflective practitioner : how professionals think in action / Donald A. Schön	Doe	1995	21
Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys / Lennart Hellspong, Per Ledin	F	1997	21
The life story interview / Robert Atkinson – Qualitative research methods series, 99-0573034-6; 44	Oa	1998	21
Theorizing childhood / Allison James, Chris Jenks, Alan Prout	Oab	1998	20
	22		

Handledning i professionsgrupper : ett systemteoretiskt perspektiv på handledning / Liv Gjems ; översättning: Maud Jonsson	Epa	1997	19
Ledning och förståelse: ett kompetensperspektiv på organisationer / Jörgen Sandberg, Axel Targama	Qba	1998	19
Svenskämnets historia / Jan Thavenius (red.)	Eab	1999	19
Geometri och statistik / redaktion: G Emanuelsson, B Johansson, R Ryding	Eab	1992	18
Fallstudien som forskningsmetod / Sharan B Merriam; översättning: Björn Nilsson	Dd	1994	18
An introduction to Hinduism / Gavin Flood	Cme	1996	18
Jaget och missbrukaren: hur en missbrukarpersonlighet uppstår: hur ett tillfrisknande kan äga rum / Craig Nakken ; [översättning: Olle Flemström]	VIn	1996	18
Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning / Alan Bryman; översättning: Björn Nilsson; [fackgranskning: Jan Carle]	O	1997	18
Mellan det triviala och det outsägliga: blad ur humanioras och samhällsvetenskapernas historia / Sven-Eric Liedman	O	1998	18
Socialpsykologi: utveckling och perspektiv / Björn Nilsson	Oaa	1996	17
En "bra" svenska?: om språk, kultur och makt: en antologi inom projektet Språk och miljö / red.: Annick Sjögren, Ann Runfors och Ingrid Ramberg – Mångkulturellt centrum, 1401-2316 ; 1996:7	F	1996	17
Dementia reconsidered: the person comes first / Tom Kitwood – Rethinking ageing series, 99-1964725-X	Vef	1997	17
Behandlingsplanering vid missbruk / Ann-Gerd Melin, Christina Näsholm	VIn	1998	17
Språkinlärning hos barn / Gisela Håkansson	F	1998	17
Young learners / Sarah Phillips – Resource books for teachers, 99-1509659-3	Eab	1993	16
The culture of fashion: a new history of fashionable dress / Christopher Breward – Studies in design and material culture, 99-1509974-6	lhk	1995	16
Kommunikationsteorier: en introduktion / John Fiske; översättning: Lennart Olofsson	Bra	1997	16

Leda förändring: hur du blir framgångsrik på 2000-talet / John P. Kotter; översatt av Inge R. L. Larsson och Kjell H. Waltman	Qba	1998	16
På spaning efter gruppens själ: gruppen i teori och praktik / Eric Olsson	Oaa	1998	16
Processorientering: en grund för morgondagens organisationer / Olof Rentzhog	Qba	1998	16
Statistikens grunder / Staffan Stukát; [tecknare: Viveka Norlin]	Oi	1993	15
Svenska som andraspråk: lärarbok. 2, Mera om språket och inläringen / red: Eva Cerú	Fct	1994	15
Educating second language children: the whole child, the whole curriculum, the whole community / edited by Fred Genesee – Cambridge language education, 99-1808631-9	Eab	1994	15
New ethnicities and urban culture: racisms and multiculture in young lives / Les Back – Race and representation, 99-2368526-8 ; 2	Oab	1996	15
Tvåspråkighet med förhinder?: invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige / Kenneth Hyltenstam (red.)	Em	1996	15
Researching lived experience: human science for an action sensitive pedagogy / Max van Manen	Ddc	1997	15
Svenska som andraspråk och andra språk: festskrift till Gunnar Tingbjörn / utgiven av Anders-Börje Andersson ...	Fc	1997	15
Myter och mytteorier: religionshistoriska diskussioner och teoretiska ansatser / red.: Olof Sundqvist och Anna Lydia Svalastog – Religionshistoriska forskningsrapporter från Uppsala, 1103-811X ; 10	Cm	1997	15
Vygotskij och pedagogiken / Ivar Bråten (red.); översättning: Gunilla Hollsten	Eac	1998	15

Titel utgivning 2000–2012	SAB	Utgivningsår	Antal best
Förstå och använda tal : en handbok / Alistair McIntosh	Eab	2008	81
Från kvalitet till meningsskapande: postmoderna perspektiv – exemplet förskolan / Gunilla Dahlberg, Peter Moss och Alan Pence; översättare: Gerd B.Arfwedson & Gerhard Arfwedson	Em	2002	67
Handledning i pedagogiskt arbete / Tomas Kroksmark och Karin Åberg (red.)	Epa	2007	61
Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning / Cato R. P. Bjørndal ; översättning: Björn Nilsson	Emi	2005	56
Farmakologi och farmakologisk omvårdnad / Hedvig Nordeng och Olav Spigset (red.); översättning: Lillian Holmer; faktaundersökning: Erik Lunell; [foto:Astra Zeneca ...]	Vd	2009	54
Gränslöst arbete: socialpsykologiska perspektiv på det nya arbetslivet / Michael Allvin ...	Oha	2006	53
Sociologisk teori / George Ritzer; översättning: Lisa Sjösten; [fackgranskning: Magnus Karlsson]	Oa	2009	53
Skolpolitik: från riksdagshus till klassrum / Maria Jarl, Linda Rönnberg; [fackgranskning: Ulf P. Lundgren]	Em	2010	53
Bedömning i och av skolan: praktik, principer, politik / Christian Lundahl, Maria Folke-Fichtelius (red.)	Eaa	2010	51
Specialpedagogisk forskning: en mångfasetterad utmaning / Ann Ahlberg (red.)	Eu	2009	50
Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis / Tina Mattsson	Ohf	2010	50
Vägar till naturvetenskapens värld: ämneskunskaper i didaktisk belysning / Gustav Helldén ...	U	2010	49
Bara funktionshindrad?: funktionshinder och intersektionalitet / Lars Grönvik och Mårten Söder (red.)	Ohf	2008	47
Problemskapande beteende vid utvecklingsmässiga funktionshinder / Bo Hejlskov Jørgensen	Dof	2009	47
Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle / Kenneth Hyltenstam och Inger Lindberg (red.)	Fct	2004	46

Tankarna springer före- : att bedöma ett andraspråk i utveckling / Tua Abrahamsson och Pirkko Bergman (redaktörer)	Eab	2005	46
Den moderna barndomen och barns vardagsliv / Gunilla Halldén, redaktör	Em	2007	46
Etik i specialpedagogisk verksamhet / Rolf Helldin, Birgitta Sahlin (red.)	Dge	2010	46
Etik i professionellt lärarskap / Sara Irisdotter Aldenmyr, Ann Paulin, Kirsten Grønlien Zetterqvist	Emi	2009	45
Statistisk verktygslåda I: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder / Göran Djurfeldt, Rolf Larsson, Ola Stjärnhagen; [fackgranskning: Ulla Johnsson-Smaragdi och Björn Holmquist]	Thi	2010	45
Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice / Denise F. Polit, Cheryl Tatano Beck	Vpg	2008	44
Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare] / redaktion: Ulf P. Lundgren, Roger Säljö och Caroline Liberg	Em	2010	42
Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten: en introduktion för praktiker, chefer, politiker och studenter / Lars Oscarsson	Ohf	2009	41
Omvårdnadens grunder: Hälsa och ohälsa / redaktörer: Anna-Karin Edberg, Helle Wijk; redaktionsgrupp: Anna-Karin Edberg ...; [foto: Martine Castoriano]	Vpg	2009	41
Personcentrerad omvårdnad i teori och praktik / David Edvardsson (red.); [fackgranskning: Petra Lilja Andersson]	Vpg	2010	41
Omvårdnad vid psykisk ohälsa: på grundläggande nivå / redaktör: Ingela Skärsäter Vpg 2010 41 Matematik från början / författare: Ann Ahlberg ...; redaktion: Karin Wallby ... – Nämnaren. Tema, 99-0501 17-X	Eab	2000	40
Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande / Elisabeth Nordin-Hultman; [foton: Jan Collsiö, Elisabeth Nordin-Hultman]	Eaa	2004	40
Det sociala livet i skolan: socialpsykologi för lärare / Robert Thornberg	Eaa	2006	40
Miljöer för lek, lärande och samspel / Anette Sandberg (red.)	Dof	2008	40

Reflektionshandboken / Kristin Bie; [översättning: Bo och Ethel Kärnekull; fackgranskning: Ingrid Johansson och Ingegerd Lindquist]	Vpg	2009	40
Rehabiliteringsvetenskap: rehabilitering till arbetslivet i ett flerdisciplinärt perspektiv / redaktörer: Lotta Vahlne Westerhäll, Alf Bergroth, Jan Ekholm	Vna	2009	40
Utmaningar i en skola för alla: några filosofiska trådar / Inger Assarson	Ea	2009	40
Ett delat samhälle: makt, intersektionalitet och social skiktning / Christofer Edling, Fredrik Liljeros (red)	Oab	2010	40
Från fabler till manga: litteraturhistoriska och didaktiska perspektiv på barn- och ungdomslitteratur / Ann Boglind & Anna Nordenstam	G	2010	40

Tabell: 100-i-topp titlar med negativa svar, ordnade på SAB

Titel/författare	ISBN	SAB	utg. År	Antal negativa svar
Applications of social research methods to questions in information and library science / Barbara M. Wildemuth.	978-1-59158-503-9	Ab	2009	40
Foundations of library and information science / Richard E. Rubin.	978-1-55570-690-6	Abb	2010	67
Bibliotekarerna: en profession i et felt af viden, kommunikation og teknologi / Trine Schreiber og Hans Elbeshausen (red.)	87-593-1235-1	Abc	2006	31
Archives : recordkeeping in society / edited by Sue McKemmish ... – Topics in Australasian library and information studies, 1030-5009; 24	1-876938-84-6	Ac	2005	81
Referera reflekterande: konsten att referera och citera i beteendevetenskaperna / Martin G. Erikson	978-91-44-04817-8	Aef	2009	43
Religious fundamentalism and social identity / Peter Herriot	0-415-41677-9	Cm	2007	32
Handbok i kvalitativ analys / Andreas Fejes och Robert Thornberg (red.)	978-91-47-08476-0	Dd	2009	38
Professionsetik / Svein Aage Christoffersen (red.); översättning: Viveka Tunek och Lukas Böök	91-40-65072-3	Dg	2007	33
Etik i specialpedagogisk verksamhet / Rolf Helldin, Birgitta Sahlin (red.)	978-91-44-05725-5	Dge	2010	55
Psychology: the science of mind and behaviour / Michael Passer ...	978-0-07-711836-5	Do	2009	43
Psychology: the science of mind and behavior / Michael W. Passer, Ronald E. Smith	978-0-07-338276-0	Do	2008	53
Konflikthantering i professionellt läraryrke / Ilse Hakvoort, Birgitta Friberg (red.)	91-40-67220-4	Dok	2011	56
Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik / Jörgen Dimenäs (red.); Susanne Björkdahl Ordell ...	978-91-47-08421-0	Ea	2007	35

Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap / redaktörer: Lars Lindström, Viveca Lindberg och Astrid Pettersson	978-91-7656-675-6	Eaa	2011	63
Lärande bedömning / Anders Jönsson	978-91-40-67602-3	Eaa	2011	39
Bedömning i och av skolan: praktik, principer, politik / Christian Lundahl, Maria Folke-Fichtelius (red.)	978-91-44-05681-4	Eaa	2010	51
Visible learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement / John A. C. Hattie	978-0-415-47618-8	Eaa	2009	42
Det sociala livet i skolan: socialpsykologi för lärare / Robert Thornberg	91-47-05348-8	Eaa	2006	34
Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande / Elisabeth Nordin-Hultman; [foton: Jan Collsiö, Elisabeth Nordin-Hultman]	91-47-05196-5	Eaa	2004	44
Matematik – ett grundämne / redaktion: Berit Bergius ... – Nämnaren.Tema, 99-0501117-X ; 8	978-91-85143-19-1	Eab	2011	33
A problem solving approach to mathematics for elementary school teachers / Rick Billstein, Shlomo Libeskind, Johnny W. Lott	978-0-321-63945-5	Eab	2010	88
Matematik för lärare: Delta Didaktik / Jeppe Skott, Kristine Jess och Hans Christian Hansen; med Sverker Lundin; översättning Joachim Retzlaff	91-40-67146-1	Eab	2010	44
Bedömning av kunskap: för lärande och undervisning i matematik / Astrid Pettersson ... – Matematikdidaktiska texter, 1654-0646 ; 4	978-91-7656-670-1	Eab	2010	41
Förstå och använda tal: en handbok / Alistair McIntosh	978-91-85143-13-9	Eab	2008	116
Barn och naturvetenskap: upptäcka, utforska, lära / Ingela Elfström ...	978-91-47-08422-7	Eab	2008	45
Grundläggande aritmetik: matematikdidaktik för lärare / Madeleine Löwing	978-91-44-00874-5	Eab	2008	31

Bygg & konstruktion i förskolan / Mia Mylesand ; [fotografier: Mia Mylesand och Mikael Johansson]	978-91-976598-1-9	Eab	2007	39
Lyssnandets och seendets villkor: pedagogisk dokumentation – DVD, bok / Christina Wehner-Godée	978-91-7656-673-2	Em	2011	82
Utbildningsvetenskap för förskolan / Bim Riddersporre och Sven Persson (red.)	978-91-27-12111-9	Em	2010	126
Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare] / redaktion: Ulf P. Lundgren, Roger Säljö och Caroline Liberg	978-91-27-11800-3	Em	2010	116
Från kvalitet till meningsskapande: postmoderna perspektiv – exemplet förskolan / Gunilla Dahlberg, Peter Moss och Alan Pence; översättare: Gerd B. Arfwedson och Gerhard Arfwedson	91-7656-501-7	Em	2002	74
Etik i professionellt lärarskap / Sara Irisdotter Aldenmyr, Ann Paulin, Kirsten Grønlien Zetterqvist	978-91-40-66417-4	Emi	2009	31
Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning / Cato R. P. Bjørndal; översättning: Björn Nilsson	91-47-05311-9	Emi	2005	61
Specialpedagogisk forskning: en mångfasetterad utmaning / Ann Ahlberg (red.)	978-91-44-05214-4	Eu	2009	58
Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle / Kenneth Hyltenstam och Inger Lindberg (red.)	91-44-01108-3	Fct	2004	52
A university grammar of English: with a Swedish perspective / Maria Estling Vannestål	978-91-44-03499-7	Fe	2007	54
Geographies of development: an introduction to development studies / Robert B. Potter, ...	978-0-13-222823-7	N	2008	43
Geografisk informationsbehandling: teori, metoder och tillämpningar / redaktör: Lars Harrie; författare: Wolter Arnberg ... –T / Forskningsrådet Formas, 1650-9846 ; 2008:6	978-91-540-6015-3	Ny	2008	31

Samhällsvetenskapliga metoder / Alan Bryman; översättning: Björn Nilsson	978-91-47-09068-6	O	2011	76
Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad / Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud	978-91-39-10865-8	O	2007	34
Sociologisk teori / George Ritzer; översättning: Lisa Sjösten; [fackgranskning: Magnus Karlsson]	978-91-47-08963-5	Oa	2009	31
Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches / John W. Creswell	1-4129-1607-0	Oa	2007	40
Stigma: den avvikandes roll och identitet / Erving Goffman; översättning: Richard Matz	978-91-1-303545-1	Oaa	2011	34
Social psychology / Elliot Aronson, Timothy D. Wilson, Robin M. Akert.	978-0-13-507421-3	Oaa	2010	69
Leadership: theory and practice / Peter G. Northouse	978-1-4129-7488-2	Oaa	2010	65
Leadership in organizations / Gary Yukl	978-0-13-815714-2	Oab	2010	31
Comparative government and politics: an introduction / Rod Hague and Martin Harrop	978-0-230-23101-6	Oc	2010	33
Urban design futures / edited by Malcolm Moor and Jon Rowland	0-415-31877-7	Odg	2006	38
Juridik: civilrätt, straffrätt, processrätt / Konrad Lundberg ...	978-91-523-0388-7	Oe	2011	44
Arbetsrätt / Anderz Andersson, Örjan Edström, Lars Zanderin	978-91-47-09658-9	Oe	2011	34
Civilrätt / Agell & Malmström; under medverkan av Tore Sigeman	978-91-47-09527-8	Oea	2010	37
Övningsboken till Civilrätt / Stefan Zetterström	978-91-47-09570-4	Oea	2010	35
Avtalsrätten: en introduktion / Christina Ramberg, Jan Ramberg – En introduktion	978-91-39-20509-8	Oea	2010	33
Process- och straffrätt för juridisk översiktscurs / Lars Heuman	978-91-39-20589-0	Oeb	2011	34

Processrätt: grunderna för domstolsprocessen / Mikael Mellqvist och Kristina Wirdemark	978-91-7678-763-2	Oek	2010	35
Anställningsförhållandet: inledning till den individuella arbetsrätten / Kent Källström & Jonas Malmberg	978-91-7678-717-5	Oha	2009	37
Gränslöst arbete: socialpsykologiska perspektiv på det nya arbetslivet / Michael Allvin ...	91-47-07631-3	Oha	2006	82
Utvärdering i socialt arbete: utgångspunkter, modeller och användning / under redaktion av Björn Blom, Stefan Morén, Lennart Nygren	91-27-11982-3	Ohf	2011	32
Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis / Tina Mattsson	978-91-40-66829-5	Ohf	2010	53
Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten: en introduktion för praktiker, chefer, politiker och studenter / Lars Oscarsson	978-91-7345-208-3	Ohf	2009	44
Bara funktionshindrad?: funktionshinder och intersektionalitet / Lars Grönvik och Mårten Söder (red.)	978-91-40-66356-6	Ohf	2008	73
Handlingsutrymme: utmaningar i socialt arbete / Kerstin Svensson, Eva Johnsson, Leili Laanemets	978-91-27-11517-0	Ohf	2008	42
Modern teoribildning i socialt arbete / Malcolm Payne; översättning: Björn Nilsson	978-91-27-02564-6	Ohf	2008	31
Microeconomics and behavior / Robert H. Frank	978-0-07-016674-5	Qaa	2010	63
Makroekonomi: teori, politik och institutioner / Klas Fregert, Lars Jonung	978-91-44-05570-1	Qaa	2010	37
Ledningssystem för kompetensförsörjning: krav = Competence management systems: requirements – Svensk standard, 99-0275107-5 ; SS 62 40 70		Qbb	2002	37
Principbaserad redovisning / Anders Grönlund, Torbjörn Tagesson, Peter Öhman	978-91-44-06922-7	Qbc	2010	36

Den nya ekonomistyrningen / Christian Ax, Christer Johansson, Håkan Kullvén	978-91-47-08976-5	Qbc	2009	38
Den nya ekonomistyrningen. Övningsbok med lösningar / Christian Ax, Håkan Kullvén	978-91-47-09459-2	Qbc	2009	32
Lean : gör avvikelser till framgång / [Per Petersson ... ; tecknade illustrationer: Svante Ahlsén]	978-91-633-2796-4	Qbi	2009	51
Purchasing & supply chain management: analysis, strategy, planning and practice / Arjan J. van Weele	978-1-4080-1896-5	Qbk	2010	44
Principles of marketing: Swedish edition / Philip Kotler, Gary Armstrong, Anders Parment	978-1-78016-108-2	Qbl	2011	45
Statistisk verktygslåda I: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder / Göran Djurfeldt, Rolf Larsson, Ola Stjärnhagen; [fackgranskning: Ulla Johnsson-Smaragdi och Björn Holmquist]	978-91-44-04896-3	Thi	2010	87
Statistik för hälsovetenskaperna / Göran Ejlertsson	91-44-03123-8	Thi	2003	43
Vägar till naturvetenskapens värld: ämneskunskaper i didaktisk belysning / Gustav Helldén ...	978-91-47-09924-5	U	2010	63
Dinosaurs: a concise natural history / David E. Fastovsky and David B. Weishampel; with illustrations by John Sibbick.	978-0-521-88996-4	Udb	2009	51
Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård / Monica Granskär och Birgitta Höglund-Nielsen (red.)	978-91-44-00155-5	V	2008	66
Människokroppen: fysiologi och anatomi / Olav Sand ... ; med. ill. Kari C. Toverud	91-47-08435-9	Vb	2007	50
Fysiologi: med relevant anatomi / Olle Henriksson och Margareta Rasmusson	978-91-44-00835-6	Vca	2007	37
Farmakologi / Per Norlén och Erik Lindström (red.); [illustrationer: Jakob Robertsson]	978-91-47-09393-9	Vd	2009	78

Farmakologi och farmakologisk omvårdnad / Hedvig Nordeng och Olav Spigset (red.); översättning: Lillian Holmer; faktaundersökning: Erik Lunell; [foto:Astra Zeneca ...]	978-91-44-05058-4	Vd	2009	68
Illustrerade medicinska sjukdomar: specifik omvårdnad, medicinsk behandling, patofysiologi / Elsy Ericson, Thomas Ericson	978-91-44-00844-8	Ve	2008	55
Kirurgiboken: vård av patienter med kirurgiska, urologiska och ortopediska sjukdomar / Johannes Järhult, Karsten Offenbartl	91-47-05336-4	Vf	2006	52
Pediatrik omvårdnad / under redaktion av Inger Hallström och Tor Lindberg; [illustrationer: Tomas Widlund; fotografer: Paul Hansen ...]	978-91-47-09327-4	Vh	2009	63
Collaborative case conceptualization: working effectively with clients in cognitive-behavioral therapy / Willem Kuyken, Christine A. Padesky, Robert Dudley.	978-1-60623-072-5	Vlb	2009	32
Foundations for health promotion / Jennie Naidoo, Jane Wills	978-0-7020-2965-3	Vna	2009	34
Författningshandbok för personal inom hälso- och sjukvården. 2011 = 42. uppl. / sammanställd av Gunnel Raadu	91-47-10359-0	Vp	2011	74
Interpersonal aspects of nursing / Joyce Travelbee	0-8036-8601-3	Vp	1971	113
Sjuksköterska med uppdrag att leda / Mona Kihlgren (red.); Birgitta Engström, Gunilla Johansson	978-91-44-05641-8	Vpd	2009	32
Kommunikation: samtal och bemötande i vården / Björn Fossum (red.)	978-91-44-04709-6	Vpd	2007	31
Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice / Denise F. Polit, Cheryl Tatano Beck	978-1-60547-708-4	Vpg	2012	59
Nursing theorists and their work / [edited by] Martha Raile Alligood, Ann Marriner Tomey	978-0-323-05641-0	Vpg	2010	49
Omvårdnad vid psykisk ohälsa: på grundläggande nivå / redaktör: Ingela Skärsäter	978-91-44-05646-3	Vpg	2010	36

Omvårdnadens grunder. Perspektiv och förhållningssätt / redaktörer: Febe Friberg, Joakim Öhlén; redaktionsgrupp: Anna-Karin Edberg ...; [foto: Martine Castoriano]	978-91-44-04906-9	Vpg	2009	43
Omvårdnadens grunder. Hälsa och ohälsa / redaktörer: Anna-Karin Edberg, Helle Wijik; redaktionsgrupp: Anna-Karin Edberg ...; [foto: Martine Castoriano]	978-91-44-04876-5	Vpg	2009	41
Omvårdnadens grunder. Ansvar och utveckling / redaktörer: Anna Ehrenberg, Lars Wallin; redaktionsgrupp: Anna-Karin Edberg ...; [foto: Martine Castoriano]	978-91-44-04907-6	Vpg	2009	38
Omvårdnadsorienterad kommunikation: relationsetik, samarbete och konfliktlösning / Hilde Eide och Tom Eide ; översättning: Anette Glad; faktagranskning: Stellan Jeppson	978-91-44-05331-8	Vpg	2009	37
Reflektionshandboken / Kristin Bie; [översättning: Bo och Ethel Kärnekull; fackgranskning: Ingrid Johansson och Ingegerd Lindquist]	978-91-40-66635-2	Vpg	2009	35
Essentials of nursing research: appraising evidence for nursing practice / Denise F. Polit, Cheryl Tatano Beck	0-7817-8153-1	Vpg	2008	71
Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice / Denise F. Polit, Cheryl Tatano Beck	978-0-7817-9468-8	Vpg	2008	44

Frågor minienkät hemsändning

Bilaga 2

1. Bibliotekets namn
2. Vi har hemsändning av kurslitteratur till våra distansstudenter (ja/nej)
3. Registreras hemsändningen som lokalt lån i cirkulationen? (ja/nej)
4. Kan du uppskatta hur stor andel av lånen som utgörs av hemsändning?
(7 alternativ)
5. Kan du tänka dig att bli intervjuad angående hemsändning av kurslitteratur? (ja/nej)
6. Om du har något som du vill berätta finns det lite plats här att skriva! (textfält)

Fördjupande frågor, telefonintervju:

1. Hur många inskrivna dist. studenter?
2. Hur många personer använder sig av hemsändning?
3. Är vissa studenter mer benägna att låna än andra?
4. Har verksamheten ökat/minskat under åren?
5. För- och nackdelar med hemsändning
6. Publicerad policy/riktlinjer?
7. Avgifter?

